

Biely sneh

Anjeli anjeli na nebi
Jeden má mundúr dôstojníka
A druhý robí kuchárčika
Ostatní spievajú

Môj dôstojník vo farbe neba
Jar spoza Vianoc vyjde a aj teba
Omedailuje konečne
To zlato slnečné

(úryvok)
Guillaume Apollinaire

Redakcia OBRANA žela všetkým čitateľom
príjemné prežitie vianočných
a novoročných sviatkov

Obrana

25/ ročník 12 13. 12. 2004 31 Sk

Obrana

Pokojne prežitie vianočných sviatkov
príslušníkom rezortu Ministerstva
obrany Slovenskej republiky žela

J. Put

ISSN 1336 - 1910

Obrana armáda

Dvojtyždenník Ministerstva obrany SR
Založený v Clevelande (USA) v roku 1914
Obnovený v Bratislave v roku 1993
Ročník XII, č. 25/2004
Do výroby zadané: 25. 11. 2004

Vydavateľ:
Ministerstvo obrany SR
vo Vydavateľskej a informačnej
agentúre Kód KaMO

Šéfredaktor:
Mgr. Pavol VITKO
Tel.: 0960 313 072, 0903 820 847
E-mail: pavol.vitko@mod.gov.sk

Tajomníčka redakcie:
Milena SLEZÁKOVÁ
Tel.: 0960 312 984, fax: 0960 312 520
E-mail: milena.slezakova@mod.gov.sk

Redaktor:
Jozef ŽIAK, tel. 0960 332 755
E-mail: jozef.ziak@mod.gov.sk

naďporučil Vladislav VAVRINEC
Tel.: 0960 312 980
E-mail: vladislav.vavrinec@mod.gov.sk

Fotograf:
Peter DOVINA
Tel.: 0960 312 395
E-mail: peter.dovina@mod.gov.sk

Vedúca vydania a jazyková úprava:
PhDr. Zuzana KRÚČKA
Tel.: 0960 313 054
E-mail: zuzana.krutka@mod.gov.sk

Grafická úprava:
Magnet Press, Slovakia

Adresa redakcie:
Dvojtyždenník Obrana-Armáda
VIA Kód KaMO
Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava
E-mail: milena.slezakova@mod.gov.sk
www.mod.gov.sk, www.mosr.sk

Rozširuje:
Magnet Press, Slovakia, Mediaprint Kapa

**Distribúciu a predplatné
pre SR zabezpečuje:**
MAGNET PRESS, SLOVAKIA, s. r. o.
Šustekova 8, 851 04 Bratislava - Petržalka
Korešpondencia: P. O. Box 17, 850 05 Bratislava
Tel./fax: 02/6720 1931-33 – predplatné
E-mail: predplatne@press.sk
knihy@press.sk, www.press.sk

Tlač:
Kasico, a.s.
Beckovská 38, 823 61 Bratislava
Tel.: 02/48 20 96 33, Fax: 02/43 63 13 12
E-mail: marketing@kasico.sk, www.kasico.sk

Nevyžiadany a uverejnený obrazový
materiál a rukopisy nevraciam.
Objednávky na reklamu a inzerciu
prijímame na adrese redakcie.

© Ministerstvo obrany SR
Registračné číslo: 758/93
ISSN: 1336-2910

OBSAH

Sviatky na Močiari	4 – 5
Rekapitulácia gen. M. Cerovského	6 – 7
Duchovné poslanstvo	8 – 9
Vianoce na Širave	10 – 11
Svet techniky – drobníčky ...	12 – 13
Panhard VBL 4x4	14 – 15
Model 2015 – Rozvoj OS SR	16
Slováci sú špica	17
Na dohľad od Svätej zeme ...	18 – 19
List z Iraku	19
Slávne zbrane: Ponorka S-7	20
História: Vojvodca Leopold Daun	21
Vianoce profesionálov	22
Peter Dvorský: Najlepšie je spievať	23
Ženy v armáde	24 – 25
Ozveny minulosti	26
Kronika rezortu	27
Vojnové osudy	28 – 29
Kultúra	30
Šport: Majster v silovom trojboji	31
Veteráni v Ostrave	32
Oddych	33 – 34
Súťaž	35

Fotografia na titulnej strane:

Vojaci Matej Kováč a Tomáš Gašparík
ukončili v zasneženom Kežmarku základný
výcvik. Vianoce už strávia v sereďskom
ženijnom prápore.

Foto Jozef ŽIAK

Obrana 3

Editoriál

Keď som bol pred dvoma desaťročiami na dvojročnej základnej vojenskej službe v Chebe, už štvrtý rok pred koncom vojny sme si začali vyrábať preukaz civilistu. Náš nástupný termín začínal s jeho prípravou na Vianoce. Do preukazov sme si písali naše heslá, motto, úrky z textov protirežimových folkových a Krylových pesničiek, vlepovali fotografie spravdlika západných rockových skupín a snímky nahých žien bez ohľadu na ich prislusnosť k socialistickému alebo kapitalistickému tábora. Nečudo, že po našich výtvoroch „pásli“ najmä zástupcovia veliteľov pre veci politické. Nesmel v nich chybať ani prázdny tiket športky. Začali sme ho zaškrtnávať 49 dní pred koncom vojenčiny. Toľko mal totiž tiket okienok a keď už boli všetky okienka preškrtnuté, preukazy začali „platiť“.

Na preukaz civilistu som si spomenul v prvú adventnú nedeľu, keď v kostoloch čítali známe starozákonné videnie proroka Izaiáša. V tom preukaze som mal totiž ako svoje motto napísané práve jeho slová: „...zo svojich mečov ukujú si radlice a zo svojich kopijí kosáky. Národ proti národu nezodvihne meč a nebudú sa viac priučať boju.“ Bohužiaľ, aj dnes je ten čas ešte ďaleko. Svetový terorizmus, nové ohniská napätia či staré zóny nestability to potvrdzujú. Aj preto je dôležité, že tento rok sme sa definitívne stali členskou krajinou najstabilnejšej bezpečnostnej štruktúry sveta – Severoatlantickej aliancie. A tiež to, že sme nestratili odhodlanie podieľať sa na normalizácii života v oblastiach sveta poznačených vojnou a diktatúrami. Pre veľkú väčšinu mladých chlapcov je zasa dôležité, že ich „priučenie sa boju“ trvá dnes iba pol roka a po roku 2006 už nebudú na povinnú vojenskú službu povolávaní vôbec. No a tí ďalší, vrátane žien, zase naopak. Budú sa usilovať získať post v profesionálnych ozbrojených silách. Som úprimne presvedčený, že tak je to správne.

Milí čitatelia, toto číslo nášho dvojtyždenníka OBRANA ladíme odýchovejšie – na vianočnú tému. Vychádza hneď týždeň po tom minulom, lebo musíme dodržať zmluvu potvrdený počet vydaní. Nasledujúci týždeň preto vychádzame znova. Posledný raz v tomto roku a posledný raz v súčasnom prevezení. Priznávam, poriadne sme sa minulé týždne zapotili. Iné vojenské časopisy rovnakého rozsahu a periodicity vydávajú ošmi až pätnásti pišuci redaktori. My sme ostali traja. Tento počet však signalizuje zmenu, po ktorej bude uvedený počet približne adekvátny. Od budúceho roka vychádzame totiž ako mesačník. OBRANA sa bude distribuovať len v rámci nášho rezortu a bude určená profesionálnym vojakom a zamestnancom. Rozsah bude mať rovnaký, zmení sa grafika a informácie budú ešte naďčasovejšie. Tie aktuálne si nájdete na internetovej stránke ministerstva. Na internete bude aj OBRANA. Tiež nás už v areáli ministerstva nenájdete vo vežiaku známom pod menom „Kukurica“, pretože niekoľko týždňov pracujeme v nových priestoroch a na novom redakčnom systéme v hlavnej budove známej aj ako „Biely dom“.

Všetkým spolupracovníkom našej redakcie v rezorte aj mimo neho úprimne ďakujeme za celoročnú spoluprácu. Naším čitateľom ďakujeme za záujem, pripomienky, návrhy, listy aj telefonáty. Šťastné a veselé vianočné sviatky aj úspešný i zdravý nový rok, priatelia.

Pavol VITKO, šéfredaktor

Sviatky zimy na Močiari

Jedno z najvyššie položených pracovísk našich ozbrojených síl sa nachádza v Štiavnických vrchoch nad osadou Močiar. Zimy sa v tejto oblasti vyznačujú bohatou snehovou nádielkou a silnými mrazmi. Vojskari profesionáli sa do práce dostávajú svojimi autami. Ale len vtedy, ak nie je poľadovica a cesta je prehrnutá snehovým pluhom. V opačnom prípade musia zaparkovať v dedine a do kopca sa šplhať peši. Aj takáto býva každodenná zimná realita príslušníkov roty rádiolokačného prieskumu...

Na kopci sa zišiel mladý kolektív vojakov povinnej služby a vojskárskych profesionálov. Veliteľ rádiolokačného kompletu kapitán Peter Diľ je vo svojich 33 rokoch druhým najstarším. Rodák z Vranova nad Topľou vyštudoval po maturite na giraltovskej gymnázii v Liptovskom Mikuláši fakultu rádiolokácie a automatizovaných systémov velenia. Potom pôsobil sedem rokov

v Cerove. Po zrušení útvaru odišiel do Veľkej Idy. Tam mu zrušili miesto, a tak sa ocitol prvého októbra minulého roku na Močiar. Spoločne s ním cestuje po Slovensku aj jeho manželka, taktiež rodáčka z Vranova. Je zdravotná sestra a predtým pracovala v bansko-bystrickej a košickej nemocnici. V Banskej Štiavnici, kde majú prenajatý byt, si miesto v zdravotníctve nenašla.

Štyria chlapi v „chalupe“

Starší technik rádiolokátora rotmajster Ivan Andrej sa na Močiar pred rokom vlastne vrátil. „Po ukončení vojenskej strednej školy som nastúpil práve sem. Potom som sa dostal do Skalítého. Mal som to blízko do mojej rodnej Čadce,“ hovorí 23-ročný technik, ktorý má za sebou už tri silvestrovské služby. Pamätá si najmä na jednu z nich, keď sa do práce musel viac ako hodinu a pol brodiť v snehových závejoch vyše pása. No keď bolo na Skalitom pekné počasie, mal pred sebou nádherný výhľad nielen na Slovensko, ale aj na Poľsko a Moravu. „Ani tu nie je zlý výhľad. Vidieť Zvolenskú kotlinu, Kremnické a Štiavnické vrchy, Javorie a v diaľke Nízke Tatry. Cez vianočné a novoročné sviatky je to síce na prvý pohľad služba ako každá iná, ale predsa len vládne taká trochu zvláštna

atmosféra. Všetci štyria, ktorí vždy na bojovej časti slúžime, máme k sebe o čosi bližšie. Najmä, keď vonku zavýja vietor a budovy sú doslova zasypané snehom, každý začne premýšľať o tých svojich, s ktorými práve nemôže sedieť pri štedrovečernom stole,“ hovorí Ivan.

Jeho kolega nadrotmajster Peter Balažovič si už aj vojenských Vianoc pamätá o čosi viac. Rodák z Bánoviec nad Bebravou pôsobil po ukončení vojenskej strednej školy najskôr v Sokolnici u Brna. V rámci delenia federálnej armády prišiel tesne pred Vianocami roku 1992 na Močiar. Žil na kopci záľahy snehu, ale aj silný nárazový vietor, keď popadané stromy preťali káble a zostali bez elektriny. A práve tá zabezpečuje vykurovanie...

Na vianočné služby si už zvykol. „Vychádza to na mňa každý druhý rok. A keďže minulé Vianoce som neslúžil, tak tieto celkom určite strávim na kopci,“ lakonicky poznamenáva Peter. Nezabudne však pripomenúť, že aj na sviatky im vždy prinesú stravu zo spodnej tylovej časti. O to, aby mali aj v službe aspoň akú-takú ilúziu sviatkov, sa starajú pracovníci proviantnej služby. Zamestnankyňa Erika Peťková sa o to snaží už šesť rokov. Manžela má bývalého profesionálneho vojaka, preto sa vie dobre vcítiť do pocitov tých, ktorí sú práve cez sviatky v službe.

Čatárka Lucia Flaková a Alžbeta Cibulová s darčekom pre vojakov, ktorí budú na Štedrý deň v službe

Zľava poručík Ľudovít Oberbauer, kapitán Peter Diľ a nadporučík Daniel Némec pred svojím radarom na bojovej časti Močiar

Operátor rádiolokátora slobodník Maroš Molnár nemá v službe často ani čas, aby sa v pokoji najedol

Močiarna Snehulienka

„Každý rok sa snažíme pripraviť čo najlepšie slávnostnú večeru. Pozostáva z viacerých chodov. Nesmie chýbať kapustnica, ryba, šalát, zákusok, ovocie. Teda prakticky všetko to, čo býva aj doma na štedrovečernom stole. Pre chlapcov v službe pripravujeme aj takzvanú neskorú večeru. Väčšinou to je obložený tanier, ale aj klobáska,“ približuje Erika vianočné menu.

Vojaci povinnej služby Stanislav Janošek a Vladimír Kuracina nastúpili na vojencinu v septembri a na Močiar ich čakajú vojenské Vianoce. Pre nich a ich kolegov pripravovala správkyňa skladu proviantu rotná Anna Lecová balíčky nadšením v hlase približuje v nich sladkosti, oriešky, ani ovocie.

Snažíme sa im aspoň takto spriemerniť štedrovečerné chvíle,“ hovorí rodáčka zo Sobrańec, ktorá sa pred 18 mesiacmi stala vojskárskym profesionálom. „Na vianočných prípravách sa zúčastňujeme vlastne všetci. Bez ohľadu na to, či sme profesionáli alebo v povinnej službe. Spoločne sme si vyzdobili klubovňu, chodby i jednotlivé pracoviská. Každý sa snažil, aby práve to jeho vyzeralo najlepšie. A zažili sme pri tom aj dosť zábavy. Vojaci na nádvorí postavili nie obyčajného snehulika, ale našu močiarnu snehulienku,“ s neskrývaným nadšením v hlase približuje Anna vianočné prípravy.

Darček pre ženy?

Práve Anna sa aktívne podieľala na vyzdobovaní spoločného vianočného stromčeka. Snažila sa, aby na jeho vetvičkách nechýbalo nič z toho, čo máme vo svojich domácnostiach. Pri prípravách jej ochotne pomáhala aj ďalšia východniarka, čatárka Lucia Flaková, ktorá na Močiar prišla z Veľkej Idy. Tá o sebe vraví, že má dosť dobrodružnú povahu a tak víta každú zmenu. Pracoviska na „výstrkové“, pomerne vzdialené od najrôznejších vymožeností civilizácie, sa neľakla. Berie to ako výzvu. Na druhej strane by spoločne s kolegynami privítala lepšie logistické zabezpečenie. Najmä kopírku a kvalitnejší počítač s tlačiarňou. „Nechceme žiadne zázraky, len lepšie technické vybavenie pre našu každodennú prácu. To by si ženy z Močiaru želali ako darček pod stromček,“ vyhlasuje Lucia. Slo-

bodníčka Anna Košíková zažila „služobné Vianoce“ už niekoľkokrát. S manželom, profesionálnym vojakom, si neraz museli urobiť Štedrý večer o deň skôr alebo neskôr, keď chceli byť spolu.

Operátor rádiolokátora slobodník Slavomír Demčák zažije v tomto roku Vianoce prvý raz ako profesionálny vojak. Rodák z Parchovian v okrese Trebišov je totiž vojskárskym profesionálom len od júna tohto roku. Pracoval v trebišovskej vagónke, ale ako sám hovorí, slabo platená robota vo firme, kde nikto nevie, či bude

Rotná Anna Lecová pripravuje vianočné balíčky pre vojakov povinnej služby

mať prácu aj o pár mesiacov, ho prestala baviť. Vidina lepších podmienok rozhodla o vstupe do ozbrojených síl aj v prípade jeho kolegu slobodníka Maroša Molnára. „Pracoval som na benzínke, ale nebolo to ono. Ľudia, ktorí to nezažili, majú dosť skreslenú predstavu o práci pumpára a jeho príjmoch. Rozhodol som sa skúsiť niečo zaujímavejšie. Zatiaľ neľutujem, aj keď niektoré predstavy sám život trochu skoriguje,“ hovorí 23-ročný rodák zo Zvolena. Aj napriek tomu, že uplynulú zimu zažil na kopci neraz také dni, keď silný vietor za krátky čas doslova zaľúkal prístupové cesty na pracoviská a pri jeho odpratávaní sa veru poriadne zapotil.

Jozef ŽIAK, npor. Mária SAKÁČOVÁ
Foto Jozef ŽIAK
a por. Ľudovít OBERBAUER

Generál Milan Cerovský Rekapitulácia

■ Pán generál, tento rozhovor nebude o doktrínach, stratégiách či cvičeniach, ale o vás. Takže, ak dovoľíte, celkom osobne – prečo ste sa stali vojakom?

Bola to náhoda, ktorá sa podobala dnešnej situácii pri profesionalizácii ozbrojených síl. Na našu základnú školu v Kalinove prišli v roku 1964 vojaci, ktorí vyberali vhodných kandidátov na štúdium na vojenských školách. V ich výbere som sa objavil aj ja. Pozvali nás na prijímačky, uspel som a na jeseň som už bol žiakom Strednej vojenskej školy v Bratislave.

■ Lenže tí vojaci vám nástup na vojenskú strednú školu nedali rozkazom. Čo vás motivovalo, aby ste pristúpili na ich ponuku?

Musím povedať, že úlohu v mojom rozhodnutí zohrala aj snaha uplatniť sa. Z našej dedinskej základnej školy nebolo až také jednoduché dostať sa na zvolenú strednú školu. Aj následné uplatnenie sa v regióne, ktoré by bolo spojené s tým, aby človek videl trochu ďalej než len po hranice svojho chotára, bolo komplikovanejšie. Takže hoci som dovtedy dôstojníku uniformu prakticky nevidel, vycítil som, že práve armáda by mohla byť tou mojou príležitosťou. Keď som prišiel k vojakom na prijímačky, bolo to pre mňa niečo naozaj nové, no túto novotu som vnímal pozitívne. To definitívne rozhodlo.

■ Čo bolo v rámci zžívania sa s vojenským prostredím pre vás najťažšie?

Aby som bol úprimný, pre mňa to ťažké nebolo. Vyrastal som v pomeroch, kde sme neprekypovali nadbytkom. Disciplínu som nevnímal ako problém. Ako starší z dvoch synov som mal domoľu popri škole toľko povinností, že aj v Bratislave bolo pre mňa plnenie povinností niečím úplne samozrejým. Či sa to týkalo udržiavania poriadku, dochvilnosti, dodržiavania slova, to všetko som si priniesol z domu. Trošku náročnejšie bolo to, že keď som prišiel ako ani nie pätnásťročný koncom augusta do školy, domov som sa prvý raz dostal až na Vianoce. V tom adaptačnom procese mi tiež veľmi pomohlo, že som bol aktívny športovec. Hral som v dedine futbal za dorast a v Bratislave som sa hneď dostal do nášho mužstva. Popri tréningoch a učení

nebol dôvod zamýšľať sa nad tým, čo s voľným časom.

■ Kde všade ste slúžili a ako sa s tým vyrovnávala rodina?

Ak rátať školy, tak to bola Bratislava, Vyškov, Brno a Londýn. Slúžil som v Kežmarku, Michalovciach, Topoľčanoch, Trenčíne a v Bratislave. Sú ľudia, ktorí slúžili aj vo viacerých posádkach. No keď som nedávno bilancoval, o rodiny som bol odlúčený jedenásť rokov. Vlni sme oslavovali tridsať rokov manželstva, takže viac ako tretinu jeho trvania som od rodiny odchádzal na týždňovky alebo na ešte dlhšie časové úseky. Najmä, keď som bol veliteľom čaty či roty. To boli soboty, nedele, sviatky a od „nevidíš do nevidíš“. Chvalabohu, mám v tomto smere výbornú a chápujú manželku, ktorá vchovala naše dve deti a ktorá má v mojej vojenskej kariére maximálne podporu. Som jej za to vďačný.

■ Otázka týkajúca sa momentu, ktorý prežil každý starší dôstojník. Ako sa bývalý vojak socialistickej armády a Varšavskej zmluvy vyrovnal s tým, že odrazu bolo všetko inak a on mal takpovediac posilniť mužstvo svojho bývalého nepriateľa, ktorým predtým bolo NATO?

Aj keď sa o tom málokedy hovorí, vnútorne to bol asi pre každého dôstojníka zložitejší proces, ako by sa mohlo zdať na prvý pohľad. Ak niekto povie len to, že bol vojak, rešpektovať rozkazy a politika mu bola ukradnutá, nehovorí o tom, čo sa odohrávalo

v ňom. Pre mňa bol tým definitívnym zlomovým momentom rok 1992, keď som ako zástupca veliteľa divízie študoval na vyššom akademickom kurze na Vojenskej akadémii v Brne. Tam som sa prvý raz dostal do dlhodobiejšieho kontaktu s dôstojníkmi zo Západu. Našími spolužiakmi boli dvaja Nemci a jeden Francúz. Dlhú dobu sme sa rozprávali o tom, ako sme sa vzájomne vnímali v minulosti, ako to bolo u nich a u nás – a ako by to mohlo byť v budúcnosti. Tento ľudský a priateľský kontakt bol pre mňa naozaj dôležitý. Zodpovedal som si pri ňom na veľa svojich vnútorných otázok a načerpal som z neho dosť sily a energie pre budúce rozhodnutia.

■ Mali ste pocit, že nosíte v torbe tú legendárnu „maršalskú palicu“ a je len otázka času, kedy si obliečete uniformu s generálskymi epoletami? Priniesol vám život v rámci vášho postupu do cesty viac šťastných náhod alebo bol váš postup k vojenskému vrcholu viac vecou cieľavedomosti?

Nemal som také ambície, že by som stále videl pred sebou imaginárnu maršalskú palicu, pretože v mojom prípade to bolo skôr realistické rozmyšľanie a postup krok za krokom. Najväčší otáznik prišiel po nežnej revolúcii v roku 1989, keď som bol zástupcom veliteľa divízie v Topoľčanoch a hod-

nosti plukovníka. Klasická otázka – nie si najmladší, ale do dôchodku máš ďaleko – takže čo chceš robiť ďalej? Uvedomil som si, že ak ostanem v uniforme a nenaskočím do vlaku, ktorý sa rozbieha na Západ, stratím kontinuitu, preskočia ma mladší a tí, čo si to uvedomili. No a – skončil. Takže som začal študovať jazyk. Analyzoval som – aký? Najskôr mi napadlo, že si zoberiem nemčinu, pretože som ju študoval na strednej aj vysokej škole. Bol som v nej dobrý, stačilo by mi ju oprášiť. Lenže uvedomil som si, že angličtina je číslo jedna. Kúpil som si učebnicu pre samoukov, platil som si súkromné učiteľky a tvrdo som zaberá. Preto som veľmi privítal možnosť študovať v už spomenutom kurze v Brne. Úsilie prinášalo úspech. V roku 1993 ma vymenovali za veliteľa divízie a po reorganizácii za veliteľa armádneho zboru. Tam už sa črtalo, že by som naozaj mohol byť generálom. Vtedy to bolo komplikovanejšie v tom, že plukovník musel až okolo troch rokov vykonávať generálsku funkciu, aby ho za generála aj menovali. Takže do prvej generálskej hodnosti ma menovali v roku 1997. V tom čase som už študoval v Kráľovskej vojenskej akadémii v Londýne.

■ V akom stave zanechávate ozbrojenú silu a akým smerom sa budú uberať?

Stav by som označil ako rozpracovaný. Dosiahli sme veľké úspechy v oblasti prístupového procesu, pri vypracovaní všetkých obranných dokumentov a pri ich realizácii. Zaviedol sa systém obranného plánovania, máme už takmer profesionálnu armádu. Z nadhľadu by som povedal, že je až fantastické to, čo sa nám za posledné roky podari-

prava na nasadenie v zahraničí a, samozrejme, modernizácia – to všetko čaká na môjho nástupcu.

■ Napriek všetkým úspechom treba poznamenať, že v posledných rokoch bola najmä v súvislosti s redukciami počtov v ozbrojených silách dosť nervózna atmosféra. Niektorí dôstojníci hovorili, že so samotným prechodom do zálohy by sa vyrovnali oveľa ľahšie, keby pre nich v posledný deň v kasárňach na znak úcty za desiatky rokov, čo odsľúžili v uniforme, niekto z nadriadených zavelil na počtu zbraň. Alebo aspoň normálne poďakoval a podal ruku...

V princípe máte pravdu. Práve následkom obrovskej zataženosti vyplývajúcej z množstva veľkých zmien máme oveľa menej času na to, aby veliteľia a náčelníci okrem služobnej komunikácie vnímali aj ľudský rozmer vzájomných vzťahov. Aby zaznelo jednoduché ďakujem za to obrovské množstvo práce, ktorej venovali celý svoj predchádzajúci život. Ak mi to povinnosti dovolili, snažil som sa prichádzať k vojakom a okrem trebars rozboru ich situácie a plánov povedať aj to – ďakujem. No za čaba musím povedať, že to nebolo tak často, ako by som si predstavoval.

■ Pán generál, nikto vám už nevezme, že ste velili ozbrojeným silám v čase ich obrovskej reorganizácie a vstupu do NATO, pričom armáda vôbec neustratila svoju mimoriadne vysokú dôveryhodnosť. Nehovorím, že ste mali vysadnúť na bieleho koňa a mávať pritom mečom. No nemali ste ambície aj osobne viac prezentovať uvedené reformy na verejnosti, viac

vať, ako tvrdo ste od nich žiadali precíznu prácu a ako ťažko ste vedeli pardonovať akékoľvek chyby či nedostatky. Nemáte teda pocit, že na generálnom štábe chýbal aktívnejší ťah smerom ku komunikácii s médiami?

Možno sme naozaj tomuto momentu našej činnosti nevenovali dostatok pozornosti. Vyplyvalo to aj z toho, že sme nemali v tejto oblasti skúsenosti, že sme neboli profesionálne vyskolení. Na druhej strane sa nestážujem a ponúknem iný pohľad na vec. To, že som nebol pravidelným hosťom spoločenských rubrik a rôznych smotánok, že som sa držal ďalej od celého toho mediálneho kolotoča, mi dalo oveľa viac času a priestoru sústrediť sa na strategické veci. Ako vojak som nikdy nehral na strunu osobnej popularity. Keď sa dakáka bulvárna informácia aj na moju adresu objavila v médiách, raz som mal veľkú ruku. Pre mňa je rozhodujúce, že sme s politickým vedením ministerstva udržali vysokú dôveru verejnosti v naše ozbrojené sily, že nám veria spojení a vôbec – že sme tam, kde sme. Alebo som sa mal usilovať o miesto na rebriku v dakajej hitparáde popularity? Nie – to by nebola moja parketa. V každom prípade som ale rád, že sme sa za posledné roky snažili vybudovať aj na útvaroch model spolupráce s verejnosťou a že s týmito dôstojníkmi úzko spolupracuje komunikačný odbor kancelárie ministra. Máme v tomto smere ešte veľa rezerv a bude na mojom nástupcovi, aby sa podieľal na skvalitnení celého systému komunikácie, pretože nevnímam v mediálnom veku médiá je nemyšliteľné.

■ Keď vyjde tento článok, meno vášho nástupcu už bude známe. A hoci o menovaní v konečnom dôsledku rozhodujú politické orgány štátu, nemali ste niekedy ambíciu vychovať si „korunného princa“?

Nie, takto to fungovať nemôže. No okruh naozaj kvalitne pripravených generálov, ktorí by prichádzali na túto funkciu do úvahy, by mal byť nepochybne dostatočne široký. Poviem len toľko – a nebudem to ďalej komentovať, že u nás v tomto procese v minulých mesiacoch a rokoch zohrali dosť negatívnu rolu bezpečnostné previerky.

■ Pán generál, na záver – váš odkaz vašim vojakom...

Všetkým pracovníkom generálneho štábu, vedeniu ministerstva obrany a jeho zamestnancom, ako aj našim ľuďom vo vojenských posádkach sa chcem úprimne poďakovať za spoluprácu. Najmä vďaka ich práci som mohol vykonávať túto funkciu podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia. Vďaka nim sme dosiahli celkom slušné výsledky. Ešte raz im želim všetko dobré, ako aj šťastné Vianoce a úspešný nový rok. No a, samozrejme, držím palce aj môjmu nástupcovi.

Pavol VITKO

Foto Peter DOVINA a archív

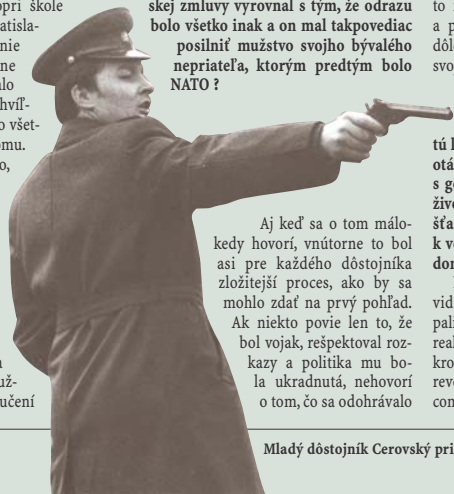
S hlavným veliteľom spojeneckých síl NATO v Európe generálom J. Jomesom vo februári 2004

Na veliteľskom stanovišti jedného z mnohých cvičení, na ktorom sa v priebehu svojej bohatej profesionálnej vojenskej kariéry zúčastnil

lo dosiahnuť. Tie stovky hodín diskusií dôstojníkov a odborníkov, vrátane zahraničných, začali prinášať svoje ovocie. Samozrejme, reforma pokračuje. Aktualizácia Modelu 2010, implementácia nových záväzkov, pri-

chodiť do médií ako generál, ktorý sa na ich presadzovaní kontinuálne podieľa? V médiách tiež spomenuli, že vám niekedy chýbalo viac dôraznosti, pritom však najmä vaši podriadení by vedeli rozprá-

Mladý dôstojník Cerovský pri cvičnej streľbe z pistoľe

Vianoce sú vždy nové

„Sú o tom istom, o udalosti, ktorá tvorí ich obsah. O udalosti, ktorá sa odohrala pred dvetisíc rokmi ďaleko od nás. A je predsa vždy taká prítomná, blízka, taká naša, že ju prežívame veľmi aktuálne. On pre nás ľudí a pre našu spásu zostúpil z nebies. Tak vyznávame stručne, teologicky. Chceme však tomu rozumieť nielen rozumom, ale aj srdcom. Azda tak, ako to povedal anjel pastierom: Nebojte sa! Zvestujem vám veľkú radosť, ktorá bude patriť všetkým ľuďom. Dnes sa vám v Dávidovom meste narodil spasiteľ, Kristus Pán. Tá radosť patrí všetkým ľuďom: deťom, mládeži, rodičom, starcom, jednoduchým ľuďom i múdrym, aj vojakom.“ pripomína spíšký biskup Mons. Prof. ThDr. František Tondra.

V pamäti rodáka zo Spíškých Vlakov sa natrvalo zapísali jedny vojnové Vianoce. Po potlačení Slovenského národného povstania zostali v jeho rodnej obci nemeckí vojaci až do 22. januára 1945. František Tondra mal vtedy deväť rokov a takto si spomína: „Na Štedrý večer si nemeckí vojaci v nostalgii za domovom spievali Stille Nacht, heilige Nacht... A naši slovenskí vojaci kdesi v zákopoch tú svoju frontovú vianočnú Utichol boj, sladký pokoj priniesol nám Ježiško. Vtedy sa ešte dodržiavali dohovory a na Vianoce sa nebojovalo. A po Vianočiach sa zasa mohlo!“

Hľadanie zmyslu života

Podľa biskupa Tondru, ktorý je v súčasnosti predsedom Konferencie biskupov Slovenska, práve v tejto otázke je jadro problému. Pýta sa, čo pre nás Vianoce znamenajú, čím a ako nás oslovia. Vianoce označujú pokoj. Táto zvesť je veľmi široká, lebo pokoj v nás vyvoláva rôzne predstavy. Najlepšie to pochopíme na protikladoch. Keď je vojna, túžime, aby sa prestalo bojovať, aby sa bojujúce strany zmierili a dohodli sa na podmienkach mieru. Nesmieme si želať, aby jeden bol víťazom a druhý porazeným. Lebo to by bol začiatok ďalšej vojny...

Obdobie po skončení druhej svetovej vojny až do nástupu komunizmu vo februári 1948 vnímal mladý František ako čas pokojného rozvoja. Ustál strach z vojny, začali sa odstraňovať jej dôsledky. „Viano-

Pozdrav vojakom
Svojím spôsobom sa to dotýka aj našej krajiny, lebo sme zapojení do medzinárodných obranných štruktúr. Nie všetci naši vojaci budú na Vianoce doma, v rodinnom kruhu. Mnohí budú v službe. A to nielen na Slovensku, ale aj v zahraničí, kde pôsobia v mierových misiách. Aj na nich myslím v tejto chvíli a zvlášť to budem robiť pri jasličkách. Nech majú pevnú nádej, že ich poslanie priniesie úspech, aby pokoj a láska zavládli medzi ľuďmi i medzi národmi. Niektorí z našich vojakov, ktorí slúžia na Golanoch, sú dokonca blízko toho miesta, kde sa Ježiško narodil v Betleheme. Pozdravujem všetkých slovenských vojakov, vo svete i doma a prajem im požehnané a pokojom naplnené vianočné sviatky a veľkú nádej do nového roka 2005.

ThDr. František Tondra

ce boli vtedy síce chudobnejšie a skromnejšie, ale o to pokojnejšie a radostnejšie,“ spomína. Po februári 1948 nastali ťažké časy pre všetkých, ktorí si usporiadanie spoločenských pomerov predstavovali inak ako komunisti. Hneď sa stali triednymi nepriateľmi a objektom perzekúcie.

Práve v tomto ťažkom období sa František rozhodol, že sa stane kňazom a bude sa aj napriek útlaku snažiť brániť tie pravé hodnoty. Chcel prinášať a ohlasovať aj v časoch ateistického útlaku ľuďom Kristov pokoj. Po štúdiu na teologickej fakulte bol 1. júla 1962 v Bratislave vysvätený za kňaza. Aj napriek útlaku sa komunistom nedarilo potlačiť náboženského ducha Vianoc medzi ľuďmi. Darmo

premenovali Mikuláša na Deda Mráza a z Vianoc chceli urobiť akési neidentifikovateľné sviatky zimy.

„Kňazské Vianoce boli pre mňa vždy znova a znova potvrdením toho, že som sa rozhodol správne, keď som sa stal kňazom. Väčšiu polovicu svojich pastoračných rokov som prežil vo vidieckych farnostiach. Na sviatky poprichádzali študenti z miest i vojaci základnej služby na dovolenky. Dedina ožila. Aj kostol. Mnohí z nich si posledný deň želali vykonať sviatosť pokánia, aby vo sviatky prijali eucharistiu a tak sa posilnili vydávať svedectvo o Ježišovi vo svojom prostredí. Sám som nemohol byť vojakom pre zdravotné postihnutie, ale veľmi rád som sa s nimi rozprával o ich živote na vojenčine a problémoch. Snažil som sa im pomôcť nájsť správny smer života,“ spomína Mons. Tondra.

Mariánska hora

Po novembri 1989 sa s ľuďmi vo vojenských rovnosťach stretával častejšie. Veď práve v jeho diecése sa nachádzala najviac navštevované pútnické miesto na Slovensku, Mariánska hora v Levoči. A na ňu vystupujú každoročne aj vojenský pútníci. Putujú peši z Vojenského výcvikového priestoru Javorina. Často aj v sprievode vojakov z iných členských štátov NATO, najmä z Poľska, Nemecka, Francúzska, Belgicka a Českej republiky. Na Mariánskej hore ich víta aj spíšký sídelný biskup Mons. František Tondra. Nechýbajú pritom ani rodiny vojenských profesionálov. V posledných rokoch majú práve vojaci počas slávnostných bohoslužieb vyhradené čestné miesto tesne pod oltárom. Biskup sa pri rôznych príležitostiach rád stretáva aj s vojenskými duchovnými. Niektorí z nich pochádzajú práve z jeho diecése. To si Mons. František Tondra v rokoch komunistického režimu nevedel predstaviť ani v tom najsmelšom sne.

Život ide dopredu, časy sa menia, ale Vianoce zostávajú. Ich posolstvo zostáva rovnaké aj po vyše 2000 rokoch: Pokoj všetkým ľuďom dobrej vôle. No nie všetci majú túto dobrú vôľu. Vo svete je ešte mnoho nepokojov. Ani dnes neutechajú zbrane, na niektorých miestach našej planéty budú znieť aj cez Vianoce.

Foto archív

Rodák z Chminianskych Jakubovian v okrese Prešov Jaroslav Balocký si veru nepredstavoval, že sa po ukončení štúdiá na evanjelickej bohosloveckej fakulte dostane k pastoraácii až po rokoch, a aj to vďaka ozbrojeným silám. Veď na školu do Bratislavy odchádzal po absolvovaní strojníckej priemyslovky s pevným rozhodnutím stať sa kňazom. Počas štúdií sa ale zoznámil so Žilinkou Alenkou, ktorá chodila na vysokú školu ekonomickú a všetko bolo odrazu inak...

Jaroslav Balocký zapája s manželkou Alenkou sviečky na adventnom venci

Uniforma mu splnila sen

Boli roky tvrdej normalizácie a svokrovcom z rôznych dôvodov dvakrát nevoňalo, aby ich dcéra žila s kňazom. Čerstvý absolvent bohosloveckej fakulty prežil dva roky základnej vojenskej služby v martinskom prápore opráv techniky ako tankový mechanik. Dodnes na toto obdobie spomína celkom rád.

Farár s gitarou

„Útvar opravoval vojenskú techniku pre celú vtedajšiu ľudskú divíziu. Roboty bolo až nad hlavu. Na druhej strane bolo dobré, že každý si písal svoje hodnotenie prácou. Nadradených veľmi nezaujímalo, že som kňaz, dôležité bolo, čo som dokázal v práci. Bol som vtedy už ženatý a mal som dieťa. Za dobré výsledky som sa často dostal na opušťák do neďalekej Žiliny. Zapojoval som sa aj do práce pri výzdobe priestorov práporu. Prvý politruk bol s mojou prácou veľmi spokojný, ale povedal, že ma povýšiť nemôže. Jeho nástupca na môj pôvod nehľadel a potom, čo som založil hudobnú skupinu a reprezentoval s ňou prápor na súťažiach umeleckej tvorivosti (ASUT), sa moja kariéra pohla raketovým spôsobom dopredu. Z vojenčiny som odchádzal ako čatár,“ sumarizuje Jaroslav dva roky vojenčiny.

Manželka Alenka počúvala jeho rozprávania a trochu prevkypujúco poznamenala, že ona si ho už vtedy vedela celkom dobre predstaviť ako vojenského profesionála. „Bol poriadny, upravený. Uniformu mal stále ako zo škafuľky, bol na ňu pyšný. Snažil sa každú úlohu, čo dostal, splniť čo najlepšie,“ spomína na jeho vojenské roky 1975 – 77.

Major Balocký (v strede s gitarou) na stretnutí evanjelických vojakov v Poprade

Dobrý človek

Zamestnal sa v banke a zároveň pôsobil v Žiline ako kaplán bez nároku na finančné ohodnotenie. Prišiel rok 1997 a s ním ponuka, či by nechcel ísť pracovať ako vojenský duchovný. Takéto rozhodnutie, samozrejme, nemohol urobiť sám. Veď mal rodinu, ktorá si za tie roky vybudovala v Žiline určité zázemie. A čo na to manželka? „Keď mi oznámil túto možnosť, ako sa po rokoch vrátiť k tomu, čo vyštudovala a ja som na ňom videla, aký je šťastný, bolo mi jedno, kam bude musieť ísť,“ spomína. Zanechala dobré miesto v istej žilinskej banke a presťahovala sa spoločne s manželom do Trenčína. Dcéra Janka neskôr vyštudovala v Bratislave japonsčinu, absolvovala študijný pobyt na tokijskej univerzite a dnes učí tento jazyk na Univerzite Komenského. Jej dvaja synovia Oliver a Filipko sú miláčikmi starého otca. Syn hrá futbal a momentálne študuje na Trenčianskej univerzite na fakulte mechatroniky. Láska k hudbe Jaroslava neopustila ani v ozbrojených silách. S gitarou ho možno stretnúť nielen na letných táboroch evanjelickej mládeže, ale aj pri ohnisku v kruhu známych. Jeho kolegovia v uniforme ho poznajú ako človeka,

ktorý nikdy nepovie nie, keď treba pomôcť. V čase, keď pracoval na generálnom štábe, tvoril doslova nerozlúčnú dvojicu s dnešným generálnym včiarom GŠ OS SR plukovníkom Markom Trochanom. V práci dokazovali, ako má spolupracovať katolícky a evanjelický duchovný. Taký je dekan veliteľstva pozemných síl Ozbrojených síl SR v Trenčíne major Mgr. Ing. Jaroslav Balocký. Aj v tento Štedrý večer bude na neho rodina čakať a večerom, kým sa vráti s kasárnami. Každý rok si najskôr posedí s vojakmi a až potom príde k rodinnému stolu. Rodina sa však nesažuje. Všetci vedia, že ich manžel, otec a starý otec našiel tak trochu paradoxne práve vo vojenskej uniforme naplnenie svojich životných predstáv.

Dvojstranu pripravil Jozef ŽIAK
Foto autor a Peter DOVINA

Na Vianoce ako v raji

Ak niekto spomenie vojenskú zotavovňu Zemplínska šírava, každý z nás si v okamihu vybaví obľúbené letovisko pri našom malom „východniarskom mori“. Stredisko s množstvom ponúk vodných športov, opaľovania a relaxu. Lenže toto rekreačné zariadenie na polostrove Medvedia hora v malebnom prostredí pod Vihorlatom má aj svoju možno netypickú, no o to krajšiu a zaujímavejšiu tvár.

Z autobusu som vystúpila do snehom vybielenej krajiny, netušiac čo ma čaká. Mali to byť moje prvé Vianoce, ktoré strávim s rodinou mimo nášho domova. Turnus sa začínal dvadsiateho prvého decembra a na mňa stále doliehala smutná nálada. Vôbec som si nevedela predstaviť sviatky pokoja inde ako doma. Vojenská zotavovňa a jej okolie sa ponárali do snehu a hlboké ticho len občas rušili autá prechádzajúce po neďalekej štvorprúdovke, z ktorej odbočuje cesta k stredisku. Celý športový areál, detské ihrisko, lodenica i pláž ostali ukryté pod ťažkými vložkami snehu. Všetko to bolo na nepoznanie. O to viac mi dobre padlo, že už pri vstupe do areálu bolo cítiť neopísateľnú vianočnú atmosféru. Tá doslova nútila nazrieť za sklené dvere hlavnej budovy. Dokonca som si pritom ani neuvedomila, že sa mi stratil syn. Stál ako primrznutý pod majestátnym smrekom vedľa vchodu zotavovne, ktorý svojimi ozdobenými vetvami akoby vital hostí.

Predvianočný a vianočný čas však nie je dovolenkový pre zamestnancov zotavovne. Na sviatky sa treba dôkladne pripraviť. Veď vianočný a silvestrovský turnus patria medzi najžiadanejšie. „Vianoce chystáme už nejaký ten rok, ani neviem či dvadsiaty piaty alebo dvadsiaty šiesty, ale stále ich robíme tak, aby ani jeden z dní strávených u nás nebol rovnaký, každý je niečím osobitý,“ povedala mi vedúca prevádzky Darina Barnová.

Nájdete tu naozaj skoro všetko, čo pohľadi dušu. Od vianočnej výzdoby vo vstupnej hale, v ubytovacích a spoločenských priestoroch, cez štedrovečerné prestieranie v jedálni s vianočným stromčekom a zapálenými sviecami až po utešený betlehem, bez ktorého sviatky pokoja snáď nemôžu ani existovať. K tomu si ešte treba prímyslieť tóny nádhornej vianočnej hudby, vinše koledníkov v zemplínskych ľudových krojoch, ale aj príhovor a pripitok riaditeľa zotavovne a vedúcej prevádzky na Štedrý večer. A štedrovečerný stôl je tu naozaj štedrý: vianočná kapustnica, šíravský tanier, bobáčky s makom a medom, káva, torta i vianočná nádielka sladkostí a ovocia. „Túto vianočnú nádielku pripravujeme vo vlastnej cukrárskej výrobni,“ povedala mi pani Barnová. „Okrem bežného pečenia a prípravy cukrárenských lahôdok podľa jedálneho lístka tam vyrábame aj sladkosti do štedrovečerných balíčkov.“ Nie je to ale jediný darček, čo prichystali pre rekreantov. V tomto roku venujú svojim hosťom pod stromček aj hodinu plávania zdarma v krytom dvadsaťpäťmetrovom bazéne. „Bazén je jedným z najobľúbenejších a najúčinnějších spôsobov rekreácie a regenerácie, preto sme naň všetci veľmi hrdí,“ dodala.

Nedalo mi neopýtať sa, aký vianočný darček by si priala pre zotavovňu. Odpovedala spontánne: „Predsa plnú zotavovňu hostí! Uvítali by sme lepšiu propagáciu a informovanosť medzi profesionálnymi vojakmi, ale i veteránmi a ich rodinnými príslušníkmi.“

Darina Barnová chystá vianočné pobyty vždy s novou fantáziou

Potom sa pustila do vysvetľovania: „Je nevyhnutné efektívne využívať poukazy na rekreáciu. Je naozaj najvyšší čas, aby sa s prideľovanými poukazmi začalo zaobchádzať ako s ceninou. Veď finančná čiastka za nevyužitie pridelené poukazy nie je vôbec zanedbateľná. Nemalo by sa stávať, že zostanú ležať zastrčené niekde v šuplíku!“

Ako rodina sme ocenili možnosť využívať program, ktorý nám denne počas raňajok ponúkal kultúrno-sportový pracovník. Rekreant, ktorý sa už presýtil turistiky, túľania sa po okolitých kultúrnych pamiatkach, či posilňovania svalov a zaujal ho už nedokážu ani vianočné programy v televízii, má ešte možnosť nájsť si dobrú knihu a pre deti je tu dokonca rozprávková miestnosť. Večery sme trávil na filmových predstaveniach v kinosále, pri šachových turnajoch, hrávali sme karty, zavše sme si príjemne posedeli v kaviarni pri dobrom vínku z neďalekého Vinného. Program nám spestrilo aj vystúpenie ľudového rozprávača, večierok s hudbou a tancom, diskotéka pre deti, nechýbala ani Štefánka zábava.

A to už ani nevravím o tom, že sme si po celý čas mohli dať masáže, perličkový kúpeľ, škótske streky alebo saunu. Práve pre širokú škálu a kvalitu ponúkaných služieb na preventívno-rehabilitačnom úseku si toto rekreačné stredisko vyslúžilo prezývku Malé Matliare.

Napriek tomu personál zotavovne nespí na vavrínoch. „K súčasným procedúram plánujeme zaradiť niečo nové. Budú to bahňové zábaly, ktoré sa osvedči-

Riaditeľ F. Jonáš pripravuje novinky pre hostí

li napríklad v Tatranských Zruboch,“ priznal nám riaditeľ zotavovne Ing. František Jonáš. „Oslovil som tiež Krajský veterinárny ústav v Košiciach a požiadal som o rozbor vody a rýb z našej vodnej nádrže. Majú ho spraviť ešte v tomto roku a viackrát po sebe, aby sa vylúčilo tvrdenie, že šíravská voda a rýby sú znečistené. Práve kvôli týmto, myslím si, že cieľeným dezinformáciám poklesla aj návštevnosť našej zotavovne i celej rekreačnej oblasti Zemplínska šírava,“ hovorí riaditeľ.

Je prvý deň vianočný, čas večera a my sme sa, i keď uzimní, ale predsa s dobrou náladou vrátili od zamrzutej priehrady, kde sa konal hokejový turnaj detí proti dospelým. Zamrznutá a upravená vodná plocha doslova volala na ľad korčuliarov, hokejistov, ale i deti, ktoré si stavali snehuliakov a snežné zámky. Niektorí z rekreantov si obuli korčule po dlhých rokoch a ich balansovanie prispievalo k veselí nálade prizerajúcich sa divákov i samotných hráčov.

Nasledujúci deň sme sa dozvedeli hodnotenie súťaží podľa jednotlivých kategórií. Bola tam strelba zo vzduchovky, tenisový turnaj, súťaž v plávaní i hokej. Víťazi dostali vecné dary a diplomy. Nefalšované sa z nich radovali najmä deti.

„Aj naša zimná príroda dokáže ponúknuť zážitky zo zimných športov,“ pripomína Darina Barnová. „Sánkovanie, lyžovanie na bežkách, no aj zjazdové lyžovanie, pre ktoré sme postavili dva lyžiarske vleky na príľahlom svahu v blízkosti vstupnej časti areálu. No ak počasie nepraje, sme schopní podľa záujmu rekreantov zabezpečiť lyžovanie aj mimo nášho strediska,“ nezabudla dodať vedúca prevádzky.

Posledný deň nášho vianočného pobytu mi pripomínal náš príchod plný smútku. „Aj naša zimná príroda dokáže ponúknuť zážitky zo zimných športov,“ pripomína Darina Barnová. „Sánkovanie, lyžovanie na bežkách, no aj zjazdové lyžovanie, pre ktoré sme postavili dva lyžiarske vleky na príľahlom svahu v blízkosti vstupnej časti areálu. No ak počasie nepraje, sme schopní podľa záujmu rekreantov zabezpečiť lyžovanie aj mimo nášho strediska,“ nezabudla dodať vedúca prevádzky.

np. Mária SAKÁČOVÁ
Foto archív

Spomienka rekreanta

Slávnostná štedrovečerná večera v jedálni vojenskej zotavovne, ktorá je na túto príležitosť symbolicky vyzdobená má svoju špecifickú, situáciu a času zodpovedajúcu atmosféru. Neopakovateľným zážitkom je pre zopár skupín záujemcov nasledujúca, asi trisťtriedinová prechádzka a návšteva neďaleko od brehu vodnej nádrže stojaceho gréckokatolíckeho kostola, kde sa schádzajú veriaci na polnočnú omšu... Ak máte to šťastie, že napríklad vianočnej zime je nočná obloha taká jasná, že sú okom viditeľné hviezdy nad vašimi hlavami – a navyše, ak ste v spoločnosti kvalifikovaného znalca jednotlivých hviezd a súhvezdí – sú vaše zážitky zo Štedrého večera naozaj nezabudnuteľné...

Je istotne želaním väčšiny ľudí prežívať Vianoce so svojimi najbližšími, doma, v rodinnom prostredí. Realita života však mení naše sny, želania, predstavy. Platí to aj o sviatočných dňoch vianočných – nech už sú príčiny akékoľvek. Nikto by však nemal ostať sám, opustený, zabudnutý, neraz dokonca tými, ktorým dal život. Mnohí nájdú odvahu vzoprieť sa hrozbe samoty a rozhodnú sa prežiť sviatočné dni medzi ľuďmi nalaďenými na približne rovnakú strunu. Jednou z vhodných príležitostí je pobyt vo vojenskej zotavovni na Zemplínskej šírave. Rekreanti a hostia

Už tradičnou súčasťou programu počas sviatku Štefana je vystúpenie koledníkov

tam trávajú Vianoce v takmer domácom a rodinnom prostredí, stretávajú sa tam ako starí dobrí známi a priatelia. Pohodová atmosféra podčiarkuje ochotu a ústretovosť zamestnancov zotavovne, vynikajúca kvalita a úroveň stravovania, široká paleta ponúkaných spoločenských, kultúrnych a športových aktivít.

K spokojnosti hostí prispieva možnosť zaplávať si v krytom bazéne aj príležitosť využívať služby rehabilitačného centra – vodoliečbu, elektroliečbu, saunu, masáže...

Patrí za to vďaka všetkým, ktorí poskytujú možnosť pobytu a jeho priebehu.

pplk. v. v. PaedDr. Svatomír AMBROŽ

KRÁTKO

Švédská spoločnosť Saab Bofors Dynamics podpísala s Lotyšskom kontrakt v hodnote 185 miliónov švédskych korún na dodávku raketových systémov protivzdušnej obrany krátkého dosahu RBS 70. Kontrakt je kombináciou materiálu, ktorý Švédsko darovalo, a nového materiálu od výrobcu. Dodávka systémov je naplánovaná na roky 2006 a 2007.

Americká spoločnosť Lockheed Martin v súlade s plánom dodala spoločnosti Northrop Grumman letovú konštrukciu a podporné zariadenia pre prvú družicu programu globálneho spojovacieho systému AEHF (Advanced Extremely High Frequency) pracujúceho na extrémne vysokých frekvenciách. Družica AEHF dokáže preniesť až 10-krát viac údajov a ich dátový prenos v jednom kanáli je až šesťkrát vyšší než v komunikačných družiciach radu Milstar II, ktoré nahradia.

Agentúra pre obrannú a bezpečnostnú spoluprácu Spojených štátov amerických upovedomila 19. novembra 2004 Kongres o povolení predaja rakety riadených striel AMRAAM a ich príslušenstva do Jordánska. Možný kontrakt s odhadovanou cenou 39 miliónov amerických dolárov zahŕňa 50 riadených striel AIM-120C, 41 adaptérov LAU-129, cvičné registre a ostatné príslušenstvo. Riadené strely a ostatný materiál sú určené pre bojové lietadlá F-16.

Agentúra pre obranný vývoj Kórejskej republiky oznámila, že úspešne dokončila vývoj miniatúrneho radaru so syntetickou aparaturou KOMSAR. Radar, ktorý umožňuje získať obraz s vysokým rozlíšením v každom počase vo dne aj v noci na vzdialenosť 15 kilometrov, skúšali v septembri a októbri z paluby transportného lietadla CN-235 a cvičného lietadla KT-1.

Kanadská vláda oznámila 23. novembra 2004 podpis dvoch vzájomne súvisiacich kontraktov s americkou spoločnosťou Sikorsky. Prvý kontrakt s hodnotou 1,8 miliardy amerických dolárov znie na dodávku 28 námorných palubných vrtuľníkov CH-148 Cyclone (kanadské označenie navalizovaného variantu H-92). Druhý kontrakt v hodnote 3,2 miliardy amerických dolárov zabezpečí servisnú podporu pre tieto vrtuľníky na 20 rokov.

Nórsko darovalo 15. novembra Litve nový raketový systém protivzdušnej obrany krátkého dosahu RBS 70. Prápor protivzdušnej obrany dislokovaný v Mumičiai získal 21 riadených striel RBS 70 Mk.1, päť simulátorov, prehladový radarový systém Giraffe IV a ostatné náhradné diely. Nórsky dar litovským ozbrojeným silám má cenu približne 135 miliónov litov. Systém bude chrániť atómovú elektrárňu Ignalina a iné strategické objekty.

Prvé sériové strategické bezposádkové prieskumné lietadlo Northrop Grumman RQ-4A Global Hawk pristálo 28. októbra 2004 na svojej materskej základni Beale AFB v Kalifornii. Stroj označený AF-3 je oteraz v stave 9. prieskumného krídla, ktoré je dislokované na tejto leteckej základni. Tento prelet symbolizuje prechod programu z etapy vývoja do etapy operačného nasadenia.

Nemecké žeriavy do Francúzska

Nemecký výrobca mobilných žeriavov Liebherr-Werk Ehingen GmbH začal v tomto kalendárnom roku dodávať francúzskym pozemným silám automobilové žeriavy LTM 1055/1 AF. Predstavitelia výrobcu a francúzskeho ministerstva obrany podpísali kontrakt za 40 miliónov eur na konci roku 2002. Výrobca dodá 50 objednaných žeriavov do konca roku 2005. Mobilné

žeriavy LTM 1055/1 AF s maximálnou únosnosťou 55 t sú štandardnými vozidlami radu LTM 1055-3.1 upravenými pre vojenského prevádzkovateľa so špeciálnym doplnkovým vojenským vybavením. Mobilné žeriavy konštrukčného radu LTM 1055 charakterizuje neobyklá pohyblivosť aj v najťažšom teréne, komplexné vybavenie doplnkovými zariadeniami a bezpečnostnými prostriedkami. Mobilný žeriav LTM 1055/1 AF tvorí podvozok, žeriavová nadstavba a doplnkové a špeciálne vojenské vybavenie.

Prvý sériový SW-4

Prvý sériový ľahký cvičný vrtuľník SW-4 (sériové číslo 660201) prezentoval 15. novembra 2004 veleniu poľských vzdušných síl výrobca, PZL Mielec. Stroj v novej tmavozelenej kamufláži, ktorú začali pozemné sily používať v roku 2002, má z oboch strán nosníka vyrovnávacieho rotora čierne štvorcí 0201 a poľské červeno-biele šachovnice na troch pozíciách. Ďalší jeden, možno dva stroje tohto typu pribudnú na budúci rok. Od roku 2006 budú dodávky pravidelné a rozsiahlejšie. Do roku 2009 plánuje Poľsko kúpiť 30 vojenských vrtuľníkov SW-4.

Skúšky SDB pokračujú

Americká spoločnosť Boeing pokračuje v testovaní novej miniatúrnej navádzanej leteckej bomby GBU-39 SDB (Small Diameter Bomb – bomba s malým priemerom) kalibru 250 libier, čo je 113,5 kg. Spoločnosť Boeing získala v októbri 2003 kontrakt na fázu systémového vývoja a predvedenia. Tá je naplánovaná na obdobie troch rokov. Bombu vybavenú skladacími nosnými plochami navádza na cieľ inerciálny systém, ktorý sa orientuje v priestore pomocou údajov z družicového navigačného systému GPS. Doteraz sa uskutočnili tri skúšobné vypustenia. Bomba GBU-39 dokázala po vypustení z letovej hladiny 9 145 m uskutočniť veľké množstvo manévrov a po prekonaní vzdialenosti až 40 km presne zasiahnuť cieľ. V priebehu nasledujúcich desiatich rokov plánuje Boeing vyrobiť odhadom 24 000 bômb GBU-39 a 2 000 adaptérov.

Nová ruská raketa PVO

Ruská akciová spoločnosť Altaire, ktorá je súčasťou koncernu protivzdušnej obrany Almaz-Antey, pracuje na výraznej modernizácii námorného raketového systému protivzdušnej obrany Štíl-1. Základom modernizácie je nová raketová riadená strela 9M317ME, ktorú vyvíja akciová spoločnosť DNPP (Dolgoprudnenskoe Naučno-Proizvodstvennoje Predpriatie). Nová riadená strela je umiestnená v hermeticky uzavretom kontajneri TPK, ktorý slúži na skladovanie, prepravu a štart. Dĺžka riadenej strely je 5 180 mm, priemer tela 360 mm. Riadená strela 9M317ME štartuje kolmo, chladným spôsobom. Jej štartovacia hmotnosť je 581 kg, hmotnosť bojovej časti 62 kg. Rádiofrekvenčný zapalovač je kombinovaný rádiový a kontaktný. Nová riadená strela 9M317ME dosahuje maximálnu rýchlosť 1 550 m/s. Jej diaľkový dosah je 3,5 – 32 km.

Šesť protirakiet na pozícii

Agentúra pre protiraketovú obranu Spojených štátov amerických MDA (Missile Defense Agency) v súčinnosti so spolupracujúcimi organizáciami umiestnila 11. novembra 2004 do podzemného šachtového odpalovacieho zariadenia na základni Ft. Greely na Aljaške šiestu prepadovú protiraketu GMD (Ground-based Midcourse Defense). Táto protiraketová bola poslednou z plánu pre základňu Ft. Greely na tento rok. Ďalších desať protirakiet bude na tejto základni rozmiestnených v roku 2005. Dve prepadové protirakety GMD umiestni agentúra MDA na leteckej základni Vandenberg AFB v Kalifornii do konca tohto kalendárneho roka.

Dopravné lietadlo IR.AN 140T

Íránsky výrobca lietadiel HESA plánuje na základe licenčnej zmluvy s ukrajinskou spoločnosťou Antonov vyrobiť do konca 1. štvrťroka 2009 spolu 80 civilných dopravných lietadiel An-140 označených IR.AN 140. Okrem civil-

nej dopravnej verzie HESA pripravuje celý rad špeciálnych variantov tohto stroja. Prvou vojenskou aplikáciou bude nákladné lietadlo IR.AN 140T (Transport), ktoré charakterizuje prepracovaná chvostová časť trupu s rozmernou sklopnou rampou. Rampa určená na nakladanie a vykladanie tovaru umožňuje ozbrojeným vojakom nielen rýchly nástup i opustenie lietadla, ale aj samostatný vjazd pre menšie terénne vojenské vozidlá. Nákladný priestor meria 2 700 mm na šírku, 1 851 mm na výšku a 10 720 mm na dĺžku. Kapacita lietadla IR.AN 140T bude 6 000 kg. Stroj s maximálnou vzletovou hmotnosťou 21 000 kg má plánovaný dolet 1 000 km. Dĺžka vzletu lietadla s maximálnou hmotnosťou bude 1 017 m.

Text a foto Miroslav GYŮRÖSI

KRÁTKO

Na začiatku novembra 2004 uskutočnila India ďalšiu skúšku protilodnej a protizemnej nadzvukovej okridlenej riadenej strely Brahmos. Námorný variant riadenej strely, ktorú vyvíjajú spoločne indické a ruské firmy, štartoval z raketového torpédoborca indického vojenského námorníctva INS Rajput. Riadená strela s hmotnosťou približne 3 tony má dolet 290 km.

Švajčiarsko pokračuje v odpredaji prebytočného vojenského materiálu. Zatiaľ posledné kontrakty sú na predaj 180 pásových obrnených transportérov M-113 do Spojených arabských emirátov a 24 samohybných kanónových húfníc M-109 kalibru 155 mm do Chile. Zmluvným partnerom v obidvoch kontraktach je spoločnosť RUAG Land Systems, ktorá všetku techniku zrenovuje.

Podľa informácie bulharskej tlačovej agentúry Sofia plánuje Bulharsko kúpiť letku transportných vrtuľníkov Eurocopter Cougar. Podľa agentúry bulharský minister obrany Nikolaj Šviniarov podpísal protokol o preferovaní francúzskeho výrobcu pred americkou firmou Sikorsky a talianskou spoločnosťou Agusta. Podpis kontraktu sa plánuje na december.

Izraelské vojenské námorníctvo počas slávnostného ceremoniálu na námornej základni v Ashdode na brehu Stredozemného mora 11. novembra 2004 oficiálne zaradilo do svojej výzbroje najnovší typ rýchleho hládokovacieho a zásahového člna Super Dvora Mk. III. Čln vyvinula a vyrába divízia Ramta spoločnosti IAI.

Americká spoločnosť Raytheon 16. novembra 2004 oficiálne prezentovala vysokým predstaviteľom U. S. Navy vo svojom závode Raytheon Missile Systems v Tucsone prvý sériový kus príznačnej verzie klzavej leteckej zbrane JSOW-C (AGM-154C). Letecká zbraň AGM-154C sa vyrába pre lietadlá radu F/A-18 amerického vojenského námorníctva a aj Poľsko objednalo tento systém pre svoje lietadlá F-16.

Predpokladá sa, že nemecká spoločnosť PSM GmbH, ktorá je vo vlastníctve firiem Rheinmetall De-Tec a Krauss-Maffei Wegmann, v blízkom čase získala od nemeckej vlády objednávku na stavbu a dodávku 410 pásových obrnených bojových vozidiel pechoty novej generácie Puma. Hodnota možného kontraktu sa odhaduje na 3,05 miliardy eur.

Prvým zahraničným zákazníkom okridlenej riadenej strely Taurus KEPD 350 sú španielske vzdušné sily. Španielsko potvrdilo zámer vyrobiť týmito zbraňami svoje lietadlá F/A-18 a Eurofighter počas nemecko-španielskeho stretnutia v Zapatero 8. novembra. Dodávky prvých sériových riadených striel Taurus KEPD 350 pre nemeckú Luftwaffe sa začali v novembri 2004.

Panhard VBL 4x4 s protitankovou vežou Kvartet

Ruské zbrojárske firmy v súčasnosti agresívne operujú aj na trhoch, kde donedávna pôsobili výlučne neruské subjekty. V prípade Grécka dokázali Rusi preniknúť aj na trh dlhoročného členského štátu NATO. Medzi najúspešnejšie ruské spoločnosti na tomto trhu patrí Konštrukčná kancelária na prístroje KBP (Konštruktorskoe Bjuro Priborostrojenja). Skonstruovala širokú škálu strelných zbraní najrozličnejších kalibrov a určenia, množstvo typov a kategórií riadenej munície a taktiež pestrý zoznam riadených raketových systémov od protitankových striel až po protiletadlové raketové systémy krátkého dosahu. Takisto sa spolupodieľala na ich výrobe.

Detailný pohľad na odpaľovacie zariadenie 9P163-2 Kvartet s otvoreným krytom optických zariadení. Vľavo nočný zameriavač 1PN79-1, vpravo denný zameriavač 1P45-1.

V tomto kalendárnom roku francúzsky výrobca automobilov a opancierovaných vozidiel Panhard a ruská firma KBP na viacerých zbrojárskych veľtrhoch spoločne prezentovali výsledok svojej spolupráce – ľahký opancierovaný automobil VBL 4x4 s protitankovým odpaľovacím zariadením 9P163-2 Kvartet. Vozidlo s týmto systémom priam ponúka možné riešenie aj pre našich konštruktérov. Podvozok viacernej identickej kategórie domácej

konštrukcie máme k dispozícii, treba len rozhodnúť, aký protitankový raketový systém naň integrovať.

Úspešné výrobky

Opancierovaný automobil VBL 4x4 je obchodne veľmi úspešný výrobok. Firma Panhard doteraz dodala zákazníkom vo Francúzsku a v ďalších 15 krajinách na Strednom východe, v juhovýchodnej Ázii,

Detailný pohľad na vežičku 9P163-2 Kvartet zozadu

Afrike, Latinskej Amerike a v Európe 2 272 vozidiel tohto konštrukčného a výrobného radu. Týmto opancierovanými automobilmi v najrozličnejších variantoch vyzbrojili svoje jednotky ozbrojené sily Abú Zabí (24 kusov), Džibutska (7 ks), Francúzska (1 621 ks), Gabonu (12 ks), Grécka (242 ks), Indonézie (18 ks), Kataru (16 ks), Kamerunu (5 ks), Kuvajtu (20 ks), Mexika (40 ks), Nigeru (7 ks), Nigérie (72 ks), Ománu (132 ks), Portugalska (38 ks), Rwandy (16 ks) a Toga (2 ks). Vozidlo Panhard VBL 4 x 4 pláva a pomocou padákového systému sa môže letecky vysadiť.

Protitankové raketové riadené strely radu Kornet sú vo výzbroji Ruskej federácie a niekoľkých ďalších krajín, vrátane člena NATO – Grécka.

Spoločný projekt

Spoločná francúzsko-ruská ponuka predpokladá zorganizovanie protitankovej raketovej čaty, ktorej výzbroj tvoria štyri vozidlá VBL 4x4. Jeden opancierovaný automobil je vozidlom veliteľa čaty. Jeho organic-kú výzbroj tvorí ťažký guľomet kalibru 12,7 mm alebo ľahký guľomet kalibru 7,62 mm lafetovaný na otočnom ráme v strope vozidla. Vozidlo prepravuje okrem streliva pre guľomet šesť protitankových raketových riadených striel radu 9M133. Ďalej je v čate zaradená trojica bojových vozidiel s vežou 9P163-2 Kvartet. Každé bojové vozidlo má palebný priemer šesť protitankových raketových riadených striel radu 9M133. Celkový palebný priemer čaty je 24 protitankových raketových riadených striel radu 9M133 Kornet-E. Ostatné vybavenie zahŕňa štyri rádiovacie VHF/FM, jednu rádiovú HF/SSB, tri automatické útočné karabíny kalibru 7,62 mm. Protitankovú čatu s vozidlami VBL 4x4, ktoré sú vyzbrojené protitankovým raketovým kompletom Kornet-E, personálne predstavuje osem vojakov (štyri posádky po dvoch vojakoch).

Vozidlo Panhard VBL 4x4 je platformou pre autonómne odpaľovacie zariadenie 9P163-2 Kvartet (konštrukčná kancelária KBP). Odpaľovacie zariadenie 9P163-2 tvorí plochá vežička s kruhovým ložiskom, zameriavacie a navádzacie zariadenie 1P45-1, nočný zameriavač 1PN79-1, modul elektroniky a pracovisko operátora. Vežička odpaľovacieho zariadenia 9P163-2 je uložená na kruhovom ráme v streche automobilu.

Interiér vozidla VBL 4x4

Pracovisko strelna 9P163-2

Možnosti systému

Po každej strane pancierového krytu optických zariadení sú na krátkych ramenách pripravené dve protitankové raketové riadené strely radu 9M133 v prepravno-štartovacích kontajneroch. Vo vnútri vozidla sa prepravujú ďalšie dve protitankové raketové riadené strely radu 9M133. Vozidlo tak celkovo vieže šesť protitankových raketových riadených striel radu 9M133, z toho štyri pripravené na okamžitú streľbu. Hmotnosť riadenej strely 9M133 s prepravno-štartovacím kontajnerom je 29 kg. Dolet striel radu 9M133 s poloaufomatickým navedením na cieľ v laserovom lúči je v rozsahu 100 – 5 500 m cez deň a 100 – 3 500 m v noci. Základné varianty sú: riadená strela 9M133-1 s tandemovou kumulatívnou bojovou časťou a riadená strela 9M133F-1 s termobarickou bojovou časťou. Protitankové raketové riadené strely radu 9M133 sú vo svetovom rebríčku výkonnosti na popredných miestach. Priereznosť kumulatívnej bojovej časti riadenej strely 9M133-1 je 1 000 – 1 200 mm homogénneho oceľového panciera za dynamickým návesným opancierovaním. Táto bojová časť dokáže preraziť stenu budovy zo skladaného železobetónu v hrúbke 3 – 3,5 m. Termobarická bojová časť riadenej strely 9M133F-1 má silný trhavý účinok s veľkým polomerom ničenia rázovou vlnou a veľmi vysokou teplotou produktov výbuchu. Strelec môže ostreľovať cieľ celokruhovo s pohybom kontajnerov s riadenými strelami v elevácii v rozsahu -10° do +15°. Hmotnosť odpaľovacieho zariadenia 9P163-2 je len 60 kg.

Alternatívne ponuky

V súčasnosti sú známe tri typy odpaľovacích zariadení pre protitankové raketové komplety radu 9K129 Kornet vyzbrojené raketovými riadenými strelami radu 9M133:

1. Základom samohybného odpaľovacieho zariadenia 9P162 je podvozok bojového vozidla pechoty BMP-3, ktorú vyrába výrobný závod Kurganmašzavod. Palebný priemer samohybného odpaľovacieho zariadenia 9P162 je 16 riadených striel, z toho 12 v automatickom nabíjacom zariadení. Rovnaký typ vežovej inštalácie v súčasnosti ponúka KBP na podvozku kolesového obrneného transportéra BTR-80. V prípade tohto podvozku je palebný priemer 12 riadených striel, z toho osem v automatickom nabíjacom zariadení.

2. Prenosný protitankový raketový komplet 9P163-1.

3. Ľahký univerzálny vežový komplet 9P163-2 Kvartet.

Text a foto Miroslav GYŮŘOŠI

Aktualizácia dlhodobého plánu štruktúry a rozvoja OS SR a koncepčný dokument Model 2015 boli hlavnou témou tlačovej besedy, ktorá sa uskutočnila 30. novembra 2004 v priestoroch Ministerstva obrany SR.

Členstvo Slovenskej republiky v Seve-roatlantickej aliancii a v EÚ vyvolalo nie-len zmenu rozsahu požiadaviek na Slovensko, ale tiež na schopnosti Ozbroje-ných síl SR. Aliancia formulovala svoje požiadavky vo vojenskej oblasti v tzv. cie-ľoch síl 2004 a tiež v rámcových cieľoch 2010. Vzhľadom na zmenu rozsahu poža-dovaných úloh a pre splnenie záväzkov, ktoré sa Slovensko zaviazalo plniť, bolo potrebné aktualizovať dokument Model Ozbrojené síly SR 2010.

Aktualizovaný Model 2010 s výhľadom do roku 2015 predstavil štátny tajomník a predseda riadiaceho výboru Ministerstva obrany SR Martin Fedor a generálny riaditeľ sekcie obrannej politiky a manaž-mentu zdrojov, generálmajor Ľubomír Bulík. „Nejde o revolúciu, ale o evolúciu,“ vysvetľuje generál Bulík. „Zmeny sa orientujú predovšetkým kvalitatívnym smerom. V Akadémii ozbrojených síl, Národnej akadémii obrany a v poddôstoj-níckych akademiách chceme pripravovať ten najširší personál na úrovni profesio-nálnych vojakov, praporečkov. Hlavnou zmenou oproti modelu 2010 je to, že Slo-venská republika popri prioritnom zame-raní sa na obranu vlastného štátu plní

Generál Ľubomír Bulík v rozhovore s novinárom

Rozvoj OS SR

tiež úlohu prispievateľa do síl Aliancie. Pri tvorbe tohto dokumentu sme sa snažili dosiahnuť čo možno najširšiu podporu a konsenzus v rámci rezortu obrany, odbornej verejnosti aj politických strán. Spolupracovali sme s Ministerstvom zahraničných vecí SR a informovali príslušný výbor Národnej rady SR. Diskuto-vali sme tiež s rôznymi mimovládnyimi organizáciami, ktoré sa zaoberajú otázkami bezpečnosti,“ doplnil generál Bulík. Cieľom sú profesionálne ozbrojené síly budúcnosti s vyváženou štruktúrou tak, aby boli schopné plniť úlohy v troch základných oblastiach:

1. obrana územia SR
2. schopnosť nasadenia a spolupráce s partnermi v operáciách medziná-rodného krízového manažmentu

3. schopnosť asistencie pri mimoriad-ných situáciách na území SR.

Model 2015 je postavený na cieľoch síl NATO. Predstavujú základ štruktúr ozbrojených síl pre tento model. Cieľe síl sú jednoznačne definované požia-davky zo strany Aliancie na kvalitu našich ozbrojených síl v dvoch kategó-riách. V kategórii bojových jednotiek (prápor, brigáda, jednotky podpory zabezpečenia velenia) a v kategórii ich pripravenosti.

„Úroveň konzultácie a komunikácie medzi NATO, presnejšie, jeho obrannými plánovacími a nami je veľmi úzka. Dá sa povedať, že až každodenná. Aliancia je veľmi dobre informovaná o tom, akým smerom sme implementovali požiadavky a akým smerom sa ubírame v tvorbe aktu-alizácie modelu 2010,“ vysvetľuje štátny tajomník Martin Fedor.

Nutná bude zmena poslania predovšetkým súčasných ope-račných veliteľstiev – pozem-ných síl, vzdušných síl, síl výcviku a podpory. Teda tých, ktoré doposiaľ boli budované so spôsobosťou veliť operáciám na vlastnom území. Táto úloha sa im mení. Stavajú sa skôr orga-nizačné veliteľstvá, ktoré musia byť spôsobilé zvládnuť genero-vanie síl tak, aby zabezpečili obranu štátu i zabezpečenie požiadaviek koalície. Z toho vyplýva potreba zmeny ich prv-kov podpory a velenia.

Jedným z najbližších cieľov je tiež profesionalizácia. Pred-pokladá sa, že do konca roka 2006 by mali byť ozbrojené síly plne profesionálne. V súčas-nosti sa kladie dôraz na zvyš-ovanie kvality výcviku a priprave-nosti vojsk na všetkých úrov-niach.

VLADISLAV VAVRINEC

Slováci sú špica

Prvé miesto si medzi 70 družstvami zo 17 krajín sveta vybojovala prieskum-ná súťažná hliadka 1. pries-kumného práporu – Klub zo Slovenska na 15. ročníku medzinárodnej súťaže International Österreich – Patrouille 2004. Tá sa konala od 10. do 13. novem-bra v rakúskom výcvikovom priestore v Awensteigu.

International Österreich – Patrouille je jedna z najprestížnejších súťaží pries-kumných výsadkových jednotiek nielen v rámci Európy, ale aj v celosvetovom meradle. Obvykle sa na nej zúčastňujú aj príslušníci armády USA.

Súťaž je veľmi náročná na odbornú pripravenosť, na fyzickú kondíciu a zdat-nosť a dokonale preveruje odborné a tak-tické zručnosti súťažných hliadok, ale i jednotlivcov. Odborná stránka spočíva v plnení rôznych úloh vyplývajúcich zo znalostí plánovania, zahraničných armád, topografie, práce s mapou a s taktickými dokumentmi NATO, z vyhľadania a preskúmania objektu, spoznávania cu-

poľa, odhalenie a ničenie protivníka počas presunu hliadky na bojovej dráhe – to sú najťažšie úseky súťaže. Jej súčas-ťou je i neodmysliteľné vedenie pries-kumnej činnosti s nočným presunom na vzdialenosť až 35 km. Taktická stránka preveruje zladenosť súťažnej hliadky, jej schopnosť nepozorovaného presunu v tle protivníka.

Naši reprezentanti už dlho hrajú prím v tejto súťaži. Napokon, okrem víťaznej hliadky 1. prieskumného práporu – Klub, ktorá reprezentuje neexistujúci útvar (zrušený r. 2001 v rámci reorganizácie), sa výborne umiestnila aj hliadka z Policaj-ného zboru z Topoľčianok, ktorá obsadila

Členovia slovenskej výpravy na Patrouille 2004

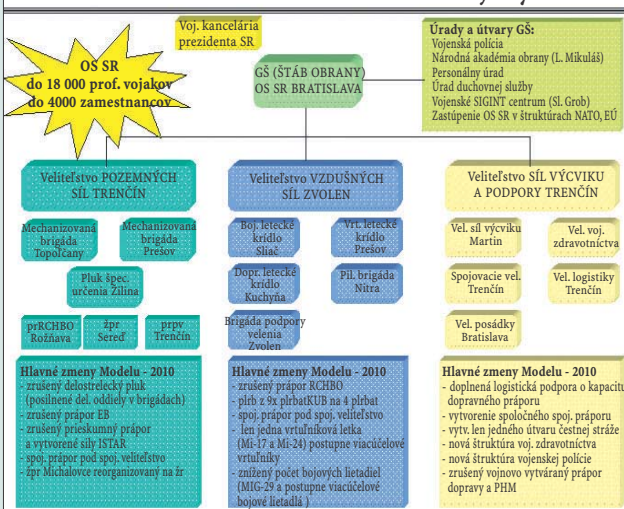
S kolegami z Francúzska, Holandska, Nemecka, Švajčiarska, Litvy, Lotyšska, Maďarska, Talianska, Českej republiky, Chorvátska, Grécka, Fínska, Nórska, Estónska, USA, a Rakúska si zo Sloven-ska okrem víťaznej hliadky zmerali síly aj zástupcovia Ozbrojených síl SR – príslušníci martinského Práporu okamžitej reakcie a družstvo Polície z Topoľčianok.

dzej techniky a zbraní a z rekognoskácie terénu. Pre úspech je nevyhnutné absol-vovať streľbu zo samopalu a z pištole i hod ručným granátom. Veľký dôraz sa kladie na plnenie úloh zdravotníckeho zabezpečenia. Taktická bojová dráha, pre-chod a vytýčenie minového poľa s vede-ním bojovej dokumentácie a s hlásením nadriadenému taktickému stupňu, ošet-renie a evakuácia zraneného z minového

5. miesto a tím martinského Práporu okamžitej reakcie, ktorý skončil o prieku nižšie. Veliteľom víťaznej súťažnej hliad-ky bol Csaba Kádár (VÚ 8435 Nitra) a pod jeho vedením pretekali: Aleš Skácel a Peter Galadík z 5. pluku špeciálneho určenia zo Žiliny a Anton Kotrla zo záchrannej padákovkej služby Sliač.

ppik v. z. Pavol ENGLER
Foto archív

MODEL 2015 – makroštruktúra ozbrojených síl SR

Na dohľad od Svätej zeme

Rakúski
kuchári
pripravujú
vianočné
dobroty

Nadporučík Oto Kelemen pred odchodom do mierovej misie OSN UNDOF na Golan-ských výšinách nepredpokladal, že by v subtropickej oblasti mohol zažiť typickú vianočnú atmosféru s množstvom snehu. To mu veru v júni 2003 ani nezišlo na myseľ. Vtedy odchádzal na celý rok do zahraničnej misie. Najskôr pôsobil ako náčelník logistiky slovenského kontingentu, neskôr ako operačný dôstojník velenia spoločného rakúsko-slovenského práporu.

Rodák z Hucína v okrese Revúca sa vybral v šľapajach svojho staršieho brata, ktorý sa stal profesionálnym vojakom hneď po maturite na revúckom gymnáziu. Bol síce prijatý na viacero vysokých škôl, ale spoločne s niekoľkými kamarátmi z triedy si vybral vojenskú vysokú školu. V Žiline vyštudoval fakultu špeciálneho inžinierstva. Potom nastúpil k bardejovskému priemyselnému práporu ako náčelník stavebno-ubytovacej služby. Ako hovorí dnes, do zahraničnej misie sa vlastne dostal náhodou. Neľutuje to, bola to preňho doslova škola života. Zdokonalil sa v angličtine, ale hlavne spoznal, ako sa pracuje v iných armádach. Veď okrem Rakúšanov prichádzal do styku najmä s Poliakmi a Japoncami.

Pod Starcovou i snežnou horou

Keď sa blížilo predvianočné obdobie, dolu v kempe to nebolo veľmi poznať. Počasie bolo teplé, sem-tam upršané. Celkom iný svet bol na pozíciách číslo 10, 16 a 17, ktoré sú najbližšie k hore Hermon (Džabal aš-Šajch). Tento 2814 metrov vysoký, po väčšinu roka zasnežený kopec, ktorý miestni nazývajú aj Starcová alebo Snežná hora domnuje celej oblasti rozprestierajúcej sa od Libanonu cez Sýriu, Izrael až do Jordánska. Pod ním sa nachádzajú pozostatky biblického mesta Dan. Na zalesnených úbočiach zasa pozostatky antických chrámov a v horách prameň rieky Jordán. Na izraelskej strane sa pod výšinami rozprestiera Genezaretské (Galilejské) jazero

Podľa nadporučíka Kelemana v kopcoch okolo spomínaných slovenských pozícií napadlo vyše metra snehu a bolo poriadne zima. Vietor na niekoľkých miestach stihol urobiť poriadne záveje. Cesty boli neprejazdné. Prešli len ratriaky. Sneh bolo potrebné odstrániť, aby vojaci mohli pokračovať vo svojej činnosti.

▲ Aj takto vyzerá zima na Golan-ských výšinách. Podoba s rakúskymi Alpami a slovenskými Tatrami je čisto náhodná.

Ako budú slovenskí vojaci na Golan-ských výšinách tráviť vianočné sviatky tento rok?

Odpovedá veliteľ nášho kontingentu podplukovník Ján Tománek: „Vlani sme čo najviac chlapcov z priestoru našej zodpovednosti stiahli na pozíciu 10, kde je aj veliteľstvo našej roty. Tak či tak asi tretina vojakov musela ostať na strážnych pozíciách a bolo to pre nich ešte horšie. Tento rok sme sa dohodli, že vojaci na všetkých šiestich pozíciách budú tráviť štyridať deň uprostred svojich kolektívov. Z veliteľstva však medzi nich zavíta vždy aspoň jeden dôstojník. Aby sa dodržali požadované počty a služobné pravidlá, dovolenku pritom dostanú z našich 94 vojakov len štrnásť,“ konštatuje veliteľ. Dodáva, že jeho chlapci si tradične pripravujú vianočnú atmosféru aj večeru podľa slovenských tradícií. Budú dokonca aj živé vianočné stromčeky. Z Rakúska ich objednal podplukovník Herbert Pracher, rakúsky veliteľ spoločného práporu, ktorého súčasťou je aj slovenská jednotka.

pv

Sviatočné koláče na spôsob Ausbatt ▶

List z Iraku

Misia Iracká sloboda, 29. 11. 2004

Zdravím všetkých doma. Bezpečnostná situácia je tu relatívne pokojná, lebo po skončení ramadánu a po operácii spojencov vo Falúdži došlo u antikoaličných síl k istému útlmu, čo sa prejavuje menším počtom útokov. Indície ale naznačujú, že s nadvládajúcou volebnou kampanou to už nebude musieť byť pravda. Takže pokoj v priestore operácie je iba relatívny, veľmi neistý. Môžeme však vykonávať všetky aktivity v súlade s našim mandátom a aj tieto práce plníme. Poviem to priamo, teraz nastal náš „boom“ – práce máme vyše hlavy a ideme z úlohy do úlohy. Ale to sa nesťažujeme, naopak, sme radi – aspoň nám to rýchlo uteká.

Ak ste chceli vedieť, či už došlo na niektoré zmeny v oblasti výzbroje a výstroje, o ktorých sme hovorili pri tohtoročnej návšteve ministra obrany Juraja Lišku, uvedomujem si, že možnosti OS SR a vôbec našej krajiny sú limitované. Takisto, že realizácia každého rozhodnutia si žiada svoj čas. Už počas návštevy pána ministra som si bol preto vedomý, že ak aj moje požiadavky na zmeny budú akceptované, dožije sa ich v plnej miere až nová rotácia. Pokiaľ mám informácie (aj od budúceho veliteľa), nastal v tomto smere pokrok. A to je to najdôležitejšie.

Zdravotný a psychický stav jednotky pred blížiacimi sa koncoročnými sviatkami je dobrý. Každý z nás šiel do operácie s vedomím odlúčenia od blízkych na pol roka – aj počas sviatkov. To ale neznamená stratu kontaktu. Okrem toho, v mesiacoch december – január bude asi 30 vojakov v štyroch turnusoch čerpať dovolenky. Nám ostatným, čo ostaneme v misii, kontakt s domovom upevní aj návšteva vojenského kaplána počas sviatkov. Okrem toho nám už veliteľ divízie oznámil, že v tieto pre nás a Poliakov veľmi významné sviatky obmedzí aktivity MND CS na nevyhnutnú mieru. Činnosť máme naplánovanú do 23. decembra a znovu začneme pracovať 3. januára. Detailný program dnes ešte nemám pripravený. Ale s mojím štábom máme takú predstavu, že Vianoce a Nový rok budú sviatkami pohody, relaxu, športu, našich tradícií a duchovného kresťanského života, pokiaľ nám to bezpečnostná situácia dovolí.

Viem, že naši blízki doma prežívajú všetko, čo sa tu deje, oveľa intenzívnejšie a citlivejšie ako my. My na to jednak nemáme čas a svojim spôsobom sme si už zvykli. No ubezpečujem vás doma, že urobím všetko preto, aby sme sa po návrate z misie koncom februára 2005 spoločne stretli živí, zdraví a s vedomím splnených úloh. Dôverujte nám a držte nám palce, vaša podpora je to najdôležitejšie, čo nám môžete dať.

pplk. Anton SLÁDEČEK
veliteľ slovenského kontingentu Irak

Najviac chutila slovenská klasika

Aj v medzinárodnej kuchyni v kempe sa chceli kuchári zo všetkých krajín vytiahnuť. A tak slovenskí vojaci ochutnali aj typické vianočné jedlá z rakúskej i poľskej kuchyne. Na stoloch boli mnohé verzie vianočných polievok, omáčok, mäsa i zákuskov a koláčov. Stále usmievať Japonci prispeli k sviatočnej nálade najmä rôzne upravenými rybami. Ich kreácie rýb v surovom stave ale nechutili každému. Slovinci ochutnali všetko, ale napokon sa vrátili k našej vianočnej klasike. Tá chutila najviac.

Vianoce na Golan-ských výšinách majú aj ďalšiu osobitosť, akú nezažívajú slovenskí vojaci v žiadnej inej misii. Veď dolu pod kopcami sa nachádza práve tá biblická krajina, v ktorej sa pred dvetisíc rokmi odohral vianočný príbeh. „Je to zvláštny pocit vedieť, že Betlehem, Nazaret, Jeruzalem i ďalšie miesta známe zo Starého i Nového zákona, sú tak blízko. Aj tým boli tie minuloročné Vianoce pre mňa jedinečné,“ hovorí nadporučík Oto Kelemen z bardejovského prieskumného práporu.

Jozef ŽIAK
Foto archív npor. Kelemana

S-7 postrach Baltského mora

Nemci už boli na ňu doslova alergickí a veľmi tužili poslať ju na dno. Nijaké iné bojové plavidlo sovietskeho námorníctva v Baltskom mori pre nich totiž nepredstavovalo takú hrozbu ako stredná ponorka S-7, ktorej velí kapitán 3. stupňa Sergej Lisin. Bilancia ňou zničených nepriateľských lodí a minových poli bola skutočne mimoriadna.

Slávny Stalinec S-7

Strednú ponorku S-7 triedy Stalinec začali stavať v roku 1936 a na vodu ju spustili ešte v tom istom roku. Do služby bola zaradená v roku 1937. V deň, keď Hitler napadol ZSSR – 22. júna 1941 – už hliadkovala v Baltskom mori na hraniciach sovietskych vôd a 24. júna tam potopila prvú nemeckú loď.

Po prvých stretoch Sovieti „esky“ z Balu dočasne stiahli na dozbrojenie a ďalšie úpravy, ale už na jar 1942 tu mali opäť až 45 týchto skvelých plavidiel. Najdražšou „štruku“ medzi nimi sa stala práve S-7. Krátko po návrate potopila jednu veľkú a niekoľko menších nepriateľských lodí a v auguste 1942 dokonca zlikvidovala päť celých konvojov. Jej špeciálnou bol lov na transportné konvoje, ako aj zneškodňovanie minových poli. Týchto smrtonosných pasci zostavených zo zákerných plávajúcích mín zničila do jesene toho istého roku 421. Potom, 17. októbra 1942, vyplávala do Fínskeho zálivu a zmizla bez stopy...

Tajomstvo odhalili až niekoľkí námorníci na čele s kapitánom Lisinom, vyslobodení z nemeckého zajateckého tábora vo Fínsku v roku 1944. Tí dosvedčili, že Nemci 21. októbra 1942 nenaviedli S-7 konečne dostali. Podvečer, vynorenú na hladine, ju síce torpédovka fínska ponorka, tú však navigovala nemecká rádiotorviedka. Silná explózia zničila do vln väčšinu zo 44-člennej posádky námorníkov, ktorí v tom čase

oddychovali na palube. S ostatnými vo vnútri sa plavidlo zápätí rýchlo potopilo. Pre úplnosť dodajme, že hrdinská S-7 mala dĺžku 77,8 m, šírku 6,4 m, výšku 14 m, výtlak 866/1 108 t, výkon naftových motorov 2 940 kW a elektromotorov 810 kW. Tie jej na hladine dávali max. rýchlosť 20 uzlov (37 km.h⁻¹) a pod vodou 9,6 uzla (17,8 km.h⁻¹). Jej výzbroj tvorilo 6 torpédometov, jeden 100 mm kanón pred vezou a jeden poloautomatický 45 mm kanón kryjúci zadnú polosféru zo zadnej časti veže.

PhDr. Ján DOLINAY

Rusi už dávno pred boľševickou revolúciou zamerali svoju pozornosť na podmoorské plavidlá a začiatkom 20. storočia ako prví na svete mali celú ponorkovú flotilu. Počet týchto plavidiel ďalej sústavne zvyšovali typmi domacej i zahraničnej konštrukcie, až napokon disponovali tromi silnými ponorkovými zoskupeniami – na Bale, v Čiernom mori i na Dalekom východe.

Rybry a šelmy

Po prvých zahraničných ponorkách tried Beluga, Sig a Osetr prišli po roku 1907 domáce konštrukcie Makrel, Kasatka, Akula, Minoga a Delfín. Prvú vojnovú triedu ponoriek Tigr začali Rusi stavať z rozpočtu roku 1912, ale do služby prišla až v rokoch 1915 – 1916. Mená nebezpečných šeliem nieslo všetkých 12 plavidiel tohto typu.

Do pádu cárstva v Baltskom mori slúžili ponorky tried Beluga, Sig, Makrel, Akula, Minoga, Krokodil, Tigr a Sv. Georg, v čiernomorskom loďstve lode tried Karp, Sudak, Krah, Morž, Kit, Gagara, Burevestnik a AG21-26 a v tzv. sibírskom loďstve na Dalekom

východe triedy Kasatka, Delfín, Som, Osetr a Forel. Najväčšie a najslávnejšie boli plavidlá tried Gagara s výtlakom 920/1 150 t (na hladine/pod hladinou) a dvanástimi 450 mm torpédometmi, Kit s výtlakom 670/912 t a rovnakou torpédovou výzbrojou a Tigr s výtlakom 650/800 t a šiestimi 450 mm torpédometmi. Boľševici teda v roku 1917 „zdedili“ ponorkové loďstvo s účtyhodnou silou a na tomto základe v jeho vývoji usilovne pokračovali.

Ladné tvary strednej ponorky S-7 triedy Stalinec pokrývala krátko pred jej skazou kombinácia svetlozelenej a tmavozelenej kamufláže Kresba Rudolf TOMŠA

Takto dnes vyzeral miesto „posledného odpočinku“ slávnej S-7 na dne fínskeho zálivu
Foto archív

Leopolda Jozefa Mariu von Dauna mnohí jeho súčasníci považovali za príliš opatrného a váhavého, takže ho často prirvnávali k rímskemu vojvodcovi Quintovi Fabiovi Maximovi, zvanému Cunctator (Váhavec), ktorý využívajúc taktiku ústupov a unavovania svojho protivníka bojoval proti Hannibalovi. Napriek tomu sa stal jedným z najúspešnejších veliteľov cisárskej armády v čase panovania Márie Terezie. V pozadí jeho „váhania“ sa totiž skrývali obavy z možnej veľkej porážky, čo za daných podmienok a spôsobu vedenia vojen, mohlo viesť k strate šancí habsburskej monarchie obhájiť svoje pozície proti pruskej agresií. Skôr by sme ho teda mohli nazvať **prezieravým než váhavým**.

Prezieravý vojvodca Leopold Daun

Pruský kráľ Fridrich II. v apríli 1757 začal veľkú výpravu do Čiech. Rakúske zbory dislokované v tejto oblasti zatlačil k Prahe a porazil Karola Lotrinského v bitke pri Štěrboholi. Oblahal Prahu, posádku vyzval ku kapitulácii a keď bola odmietnutá, začal mesto ostreľovať. V tejto kriticknej situácii vstúpil do vojnového diania Leopold Daun. Ten už pred vpádom Prusov do Čiech organizoval na území Moravy rezervnú armádu a teraz sa začal presúvať do Čiech.

Fridrich II. nechal naďalej obliehať Prahu a na čele väčšej časti svojich vojsk vyzval proti Daunovi, ktorý medziľah doplnil svoje zbory o oddiely porazené pod Prahou. K rozhodujúcej bitke došlo 18. júna 1757 pri Kolíne. Boj začali uhorskí husári, ktorí však boli zatlačení k hlavným silám. Daun odhadol zámer Fridricha II., preto presunul svoje zálohy k centru a na prave krídlo svojej obrany. Týmto manévrom už na samom počiatku bitky rozhodol o jej výsledku. Rakúske oddiely, uhorskí husári i cisárski jazdci, úder Prusov vydržali, do vzniknutej medzery pruských vojsk zatlačili jazdecké pluky cisársko-kráľovských vojsk a obkľúčili pruskú pechotu. Pruský protivník zlyhal. Ústupujúcich vojakov nedokázal zastaviť ani Fridrich II. V kriticknej situácii sa vrazil v rozčúlení rozkričal na svojich utekajúcich vojakov: „Vy hovná, chcete snáď večne žiť?“ V krvavej bitke prišiel pruský kráľ o 14 000 vojakov a 45 kanónov, bol nútený prerušiť obliehanie Prahy a ustúpiť z Čiech.

Aj keď sa Prusko načas dostalo do defenzívy a habsburská armáda pokračova-

la v operáciách v Slezsku, Fridrich II. dokázal opäť zmobilizovať svoje sily proti útočiacim armádam a porazil habsburskú armádu pod velením Karola Lotrinského v bitke pri Leuthen. Toho potom vo funkcii hlavného veliteľa habsburských vojsk vystriedal Daun. Nový hlavný veliteľ roku 1758 oslobodil Olomouc obliehaný Prusmi. V októbri toho istého roku svojho pruského protivníka porazil v bitke pri Hochkirchu neďaleko Budýšina. Fridrich II. tu prišiel o 10 000 mužov, celý svoj tábor so

všetkými rekvizitami a na bojisku zanechal aj 110 diel. V ďalšom období Daunova armáda viazala pruskú armádu v Lužici a spolu s ruskými, ríšskymi, francúzskymi a švédskymi spojencami zatlačila Fridricha II. do defenzívy.

Roku 1760 pod tlakom Daunových zboren Fridrich II. zrušil obliehanie Dražďan a tiahol do Slezska, kde v bitke pri Lehnici v auguste uštedril Daunovi porážku. Ich vojská sa koncom roka opäť stretli v bitke pri Torgavy (Torgau), kde sa Daun, ktorý sledoval postup pruských vojsk, v spojení s maššalom Lascom pokúsil zabrániť Fridrichovi II. v ďalšom postupe. Pruský panovník sa chcel vyhnúť stretu so spojitými ruskými a rakúskymi silami, preto 3. novembra 1760 zaútočil na rakúske pozície. Napriek počiatocnému neúspechu z víťazstva sa nakoniec tešil Fridrich II. Bola to posledná veľká bitka sedemročnej vojny, v ktorej strany na cisárskej strane činili 16 000 a na pruskej strane 14 000 mužov. Záverečná fáza tejto vojny sa niesla v znamení pruských úspechov, ale vyčerpanosť bojujúcich strán bola už taká veľká, že nakoniec došlo k uzavretiu mieru.

V záverečných fázach svojej životnej kariéry bol Daun menovaný za štátneho ministra a prezidenta dvorskej vojenskej rady. Za svoje zásluhy dostal už roku 1753 Rad zlateho rúna a bol dekorovaný aj veľkokrížom Radu Márie Terezie. Okrem iných organizačných zmien v cisárskej armáde bol jedným z iniciátorov dokonalejšieho mapovania celého územia monarchie. Tento vojvoda obľúbený medzi šľachtou, ale aj prostými vojakmi, zomrel roku 1766 vo Viedni. Jeho telesné pozostatky uložili v tamjšom v augustiánskom kláštornom kostole.

PhDr. Vojtech DANGL, CSC.
Historický ústav SAV

„Na vše strany české zemi vřácny hlas se rozlíhá
Že král Pruský s vojsky svými zase z Čech se ubírá.
Dostal ránu na hlavu, ač chěl vidět jhlavu
Od Kolína musel zpátkem a zanechal i Prahu.“
(Báseň ľudového básnika Františka Vavřáka z Milčic,
ktorá vznikla po porážke Prusov pri Kolíne roku 1757)

na poľného zbrojmajstra.

Daun nebol iba schopným vojakom v poli, ale usilovne študoval aj teoretické vojenské spisy, mapy a náčrty bojísk. Podieľal sa na vypracovaní nového cvičebného poriadku pre pechotu a jazdeckto. Tieto svoje záujmy a aktivity potom využil ako riadiťel vojenskej akadémie vo Viedenskom Novom Meste. Zároveň bol menovaný aj za veliteľa generála hlavného mesta Viedne. Pod vplyvom svojich vojenských zásluh bol ako 49-ročný povýšený do hodnosti poľného maršala a o dva roky nato sa stal predsedom súdneho kolegia dvorskej vojnonej rady. Jeho meno ako vojvodu sa však udomácnilo na európskych panovníckych dvo-roch najmä v súvislosti s víťazstvom nad pruskými vojskami v bitke pri Kolíne roku 1757.

Túžia byť s rodinou

Aké sú Vianoce profesionálnych vojakov tam, kde nie jeden z manželov, ale obaja obliekajú vojenskú uniformu? O ceste dvoch manželských párov k vojenskému povolaniu i o tom, ako zvyknú tráviť najkrajšie sviatky roka, nám napísala naša spolupracovníčka Beáta ZATROCHOVÁ.

Veliteľ zabezpečovacej čaty nadrotmajster Rudolf Cibulka sa s manželkou zoznámil počas vojenskej základnej služby v Hlohovci.

Želaný dar? Dovolenka!

Profesionálnym vojakom je od roku 1995. Vlani – po znížení hodnosti pre funkciu výkonného poddôstojníka, prešiel do funkcie veliteľa čaty. Platný zákon totiž neumožňuje prechod z hodnosti nadrotmajstra do hodnosti rotmajstra. S manželkou, slobodníčkou Erikou Cibulkovou, spoločne pracujú v rote rádiolokačného prieskumu v Hlohovci. Erika sa stala profesionálnou vojačkou len nedávno. Vo funkcii starší kuchár pracuje od prvého októbra. Po ukončení strednej školy bola najprv farmaceutickou laborantkou. Po materskej dovolenke prijala prácu reprezentantky obchodného domu. To si vyžadovalo enormné nasadenie od skorého rána do neskorého večera. Ale finančné ohodnotenie bolo slabé. O rozhodnutí stať sa profesionálnou vojačkou, Erika hovorí: „O tejto práci som uvažovala už pred materskou dovolenkou, ale v tom čase mi chýbali potrebné informácie o tom, ako postupovať. Definitívne som sa rozhodla práve počas práce pre obchodný dom, pretože ma neuspokojovala. Velmi mi pomohli informácie z vojenskej tlačky, kde som získala potrebné rady o tom, ako sa o túto prácu uchádzať.“

Ako veliteľ hospodárskeho družstva nemal Rudolf inú možnosť ako štedrovečernú večeru stráviť v kasárňach, neskôr sa mu zas ako služobne najmladšiemu trikrát ušla služba, v ktorej pozoroval vzdušný priestor. Z deviatich Vianoc, ktoré zažil ako profesionálny vojak, vari len počas tých minuloročných nenušel do práce. Aj on by si pod tohtoročný vianočný stromček najviac prial riadnu dovolenku, aby mohol stráviť s rodinou nielen dni sviatočné, ale aj prázdniny.

Nadrotmajster Radim Molitoris pracuje spoločne so svojou manželkou Janou v rote rádiolokačného prieskumu vo Veľkej Ide. Radim je veliteľom zabezpečovacej čaty a Jana samostatnou administratívnu pracovníčkou.

Tieto sviatky chystá on

Radim už ako stredoškôlak chcel byť buď policajtom alebo vojakom. Keďže v rodine má policajta i profesionálnych vojakov, potrebné informácie mu nechýbali. Nakoniec ho rodinná rada presvedčila, že vojenská profesia je o čosi bezpečnejšia, pretože sa v nej nestretáva s páchatelmi trestných činov. Ešte v priebehu vojenskej základnej služby absolvoval potrebné úkony a skúšky. Stať sa profesionálom.

Jeho manželka Jana sa s prácou v útvarе zatiaľ iba zoznamuje. Nastúpila 1. októbra po materskej dovolenke. Hovorí: „Pred skončením materskej dovolenky som uvažovala, čo ďalej. V okolí Košíc je o prácu núdza. Jedného dňa prišiel manžel a spýtal sa, či by som nechcela pracovať vo vojenskom útvarе, kde pôsobí. Hneď som túto možnosť využila. Bývame v obci Perín, len sedem kilometrov od Veľkej Idy. Aj naša dcérka chodí do škôlky vo Veľkej Ide.“

Kým bol ešte slobodný, Radim nie raz prišiel počas sviatkov do práce skontrolovať vojakov základnej služby, či je všetko tak, ako má byť. Odkedy má rodinu, snaží sa pracovné povinnosti zlaadiť tak, aby tieto sviatky rodinnej pohody mohli celé prežiť so svojimi najbližšími. Tohtoročné Vianoce však budú predsa len iné, ako boli zvyknutí. Pani Jana nemá zatiaľ nárok na dovolenku, a tak niektoré povinnosti ostávajú na manžela, ktorý si konečne plánuje na celé sviatočné obdobie vybrať riadnu dovolenku...

Foto Peter DOVINA

Nosí uniformu, no nie vždy tú istú. Raz amerického námorného kapitána, inokedy napoleonského vojaka. Vždy je to však na scéne a vždy spieva. Tenor so zamatovo sfarbeným hlasom: Peter Dvorský.

Najlepšie je spievať

Skutočnú uniformu neobliekol ani len na vojenskú prísahu ako väčšina mladých umelcov, ktorí si vojenčinu „odkritili“ vo Vojenskom umeleckom súbore. Neodviedli ho totiž na základnú vojenskú službu.

„Povedali, že som chorý,“ spomína dnes a sám sa tomu čuduje. To, ako sa všetko odohrávalo, je totiž dosť úsmevné: „Ako osemmásť-ročný som chodil k školskej lekárke a tá bola mladá a pekná. Keď ma začala prehladať, srdce sa mi strašne rozbúchalo, no a ona mi do karty napísala, že mám šelest.“ Výsledok bol, že jeho odvedenie odročili. Za rok sa snaď vylieči. „No na ďalší rok som mal ešte väčší šelest“, spomína svetoznámy operný spevák. Na tretikrát, keď som stál pred komisiou, pozorajú na mňa – mladý štíhly chlap, fešák. Pýtajú sa ma: Čo to robíte? – Spievam. – Chorý, so srdcom, čo to máte? – No, ja neviem. Pozrel trikrát na mňa a spýtal sa, čo je lepšie, či spievať alebo vojenciť. Taká otázka! Tak som povedal, že si myslím, že spievať je lepšie. Bol som drzý a povedal som pravdu. – Dobré, tak budete spievať. Neodvedený! A to som nikoho o nič neprosil.“

Fešák Pinkerton

Aj keď vojenciť sa mu nechcelo, uniformy sa mu páčia. „Musím povedať, že najlepšie sa cítim – neviem, čím to je – v uniforme námorného kapitána. Ako napríklad Pinkerton v Madame Butterfly.“ Možno aj preto, lebo sa mu táto postava a jej uniforma spája s morom a on more miluje. Rád spomína obzvlášť na jedno predstavenie – v Metropolitnej opere v New Yorku. „Spieval som s Renatou Scotti, keď sa lúčila so svojou speváckou kariérou práve touto operou a ja som bol jej partnerom. To bola pre mňa veľká česť, ťžasný zážitok!“ A ako reaguje na jeho uniformované úlohy manželka Marta? „Hovorí mi, že by som mohol stále chodiť v uniforme, že sa jej v nej páčim. A obzvlášť Pinkerton, ten máva väčšinu tmavomodrú uniformu kombinovanú s bielym. Lenže manželka mi zároveň hovorí, že som ako Pinkerton odporný. Túto postavu neznáša za to, ako sa zachoval k Butterfly. Darmo to potom olutoval...“

V obľúbenej uniforme
námorného kapitána
Pinkertona s Eugéniou
Moldovanu
ako Čo-Čo-San

(Američan Pinkerton sa zaľúbil do geíše Čo-Čo-San, získal jej lásku, potom ju ale opustil a ona spáchala samovraždu.)

Čaro rovnosťaty

A čo ďalšie uniformy? „Nosím uniformu v opere Adriana Lecouvreur i Madame sans Gene. Uniforma má svoje čaro, ale priznám sa, že nerád by som obliekal tú aktuálnu vojenskú. Keď už, tak skôr hasičskú, ale hlavne mám rád polovnické oblečenie. Sem tam si aj zastriem,“ hovorí maister Dvorský, pre ktorého je pohyb s flintou po lese príjemným rozprýtením. „To nie je uniforma, ale kamufláž,“ dodáva ešte k tradičné zelenému oblečeniu lesníkov a poľovníkov a pokračuje: „Pokiaľ nám to nejaké nové pravidlá hry nepokazia, lebo v niektorých štátoch Európy už poľovníci nesmú mať oblečenie spĺývajúce so zelenou, pretože sa stávajú nešťastia. Majú mať výstrelné farby, oranžové, žlté vesty. No ale to odplaší každú zver...“ Dodá ešte, že by nechcel spievať v esesáckej uniforme, aj keď: „Javisko znesie všetko.“

Vianočná nálada

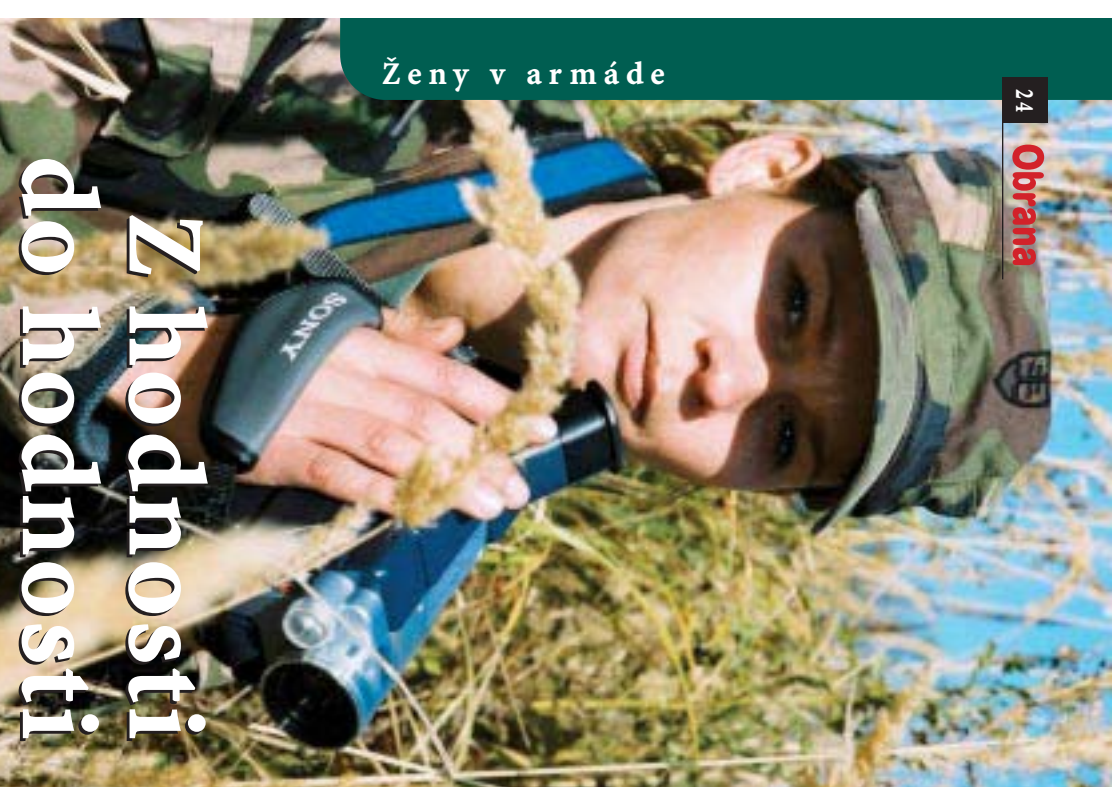
Ako patrí spev k Vianociam? „Vianoce sú posolstvom radosti a to, že sa viac tešia, chceli ľudia vyjadriť aj v koleďách. Pôžerám sa na to ako na dar: príchod Spasiteľa, ľudia sa tešia, zaspievajú chcu všetci, aj tí, čo spievajú falošne. Ako deti sme s bratmi, Palom a Vendelom, bežne chodievali spievať koleďy. Po tom, ako sme sa na štedrý večer navčerali a rozdali si darčeky. Tri hodiny sme chodili po dedine a spievali sme pod oknami. Trojhlasne. Neimprovizovali sme, otec to

s nami doma nacvičil. A bolo to nádherné. Nevieť, či Pán Boh bol k nám dobrý za to, že sme spievali, ale vtedy bolo vždy snehu a voňavých koláčov. Bola to idýla. Samozrejme, teraz sa to nedá porovnať. Žijem v meste, dnes majú ľudia domy celkom ohradené, že sa tam nikto nedostane a pod čimžiakmi sa ťažko spieva.

Zuzana KRÚTKA, Foto archiv

Z hodnosti do hodnosti

Príslušníčka Odbornej výcvikovej školy v Martine čatárka Jadrana Milkušová pracuje vrote zabezpečenia velenia ako výkonná poddôstojníčka. Aj keď pred ôsmimi rokmi absolvovala na ročnej práporčíckej škole v Novom Meste nad Váhom odbor spisová a archívna služba, práca s papiermi ju nikdy nelákala. Ako čerstvá profesionálna vojačka v hodnosti rotmajsterky nastúpila do funkcie výkonnej práporčíčky v Martine. Po troch rokoch ju povýšili do hodnosti nadrotmajsterky. Ani ju však neobišla reorganizácia, funkcia výkonnej práporčíčky bola preradená do funkcie výkonnej poddôstojníčky s hodnosťou rotmajster, preto „dobrovoľne“ prevzala hodnosť desiatničky a funkciu pomocníka náčelníka materiálovej triedy 10. Každodenný život prináša zmeny, a tak aj jej opäť ponúkli možnosť pracovať ako výkonná poddôstojníčka. Využila to a od 1. októbra sa venuje práci s ľuďmi, ktorú má veľmi rada. Práca profesionálnej vojačky jej vyhovuje aj preto, že manžel – npor. Ing. Peter Milkuš pracuje v rovnakom útvere ako ona. Oceňuje prístup nadriadených, ktorí sa snažia pri plánovaní výcviku i služieb zohľadňovať ich rodičovské povinnosti. „Moja práca sa mi veľmi páči, pretože som rada v kontakte s ľuďmi. V útvere máme výborné podmienky na prácu i na rodinný život. Manžel pracuje ako zástupca veliteľa roty, ale vďaka našim nadriadeným si dokážeme prácu napláňovať tak, aby sme deti nemuseli nechávať samy. Ako matka viem, aké problémy majú ženy v niektorých súkromných firmách s umožnením pohyblivého pracovného času či poskytovaním voľna pri ochorení dieťaťa. Musím sa priznať, že si nedokážem predstaviť, ako by som zvládala starostlivosť o rodinu bez podpory zamestnávateľa,“ konštatuje Jadrana.

Beáta ZAITROCHOVÁ

Foto Peter DOVINA

Novoročné

„Rodina vždy vedela, že na Štedrý deň popolušní pôjdem za vojakmi. No keďže manžel na civilnom letisku tiež pracoval na smeny, naša dnes už 16-ročná dcéra sa musela zmieriť s tým, že sme mávali štedrú večeru na prvý, ba aj na druhý sviatok vianočný“, zaspomína si majorka Ingrid Karásková z Centra riadenia operácií Generálneho štábu OS SR.

Tý, čo majorku Karáskovú poznajú bližšie, vedia, že to musí byť naozaj problém problémov, ak by pri jeho riešení stratila svoj typický úsmev. Veci vníma športovo. Nečudo. Pred rokmi hrávala prvú hádzanársku ligu za Duslo Šaľa. Keď však poviem športovo, to vôbec neznamená, že riešenie problémov berie na ľahkú váhu. Aj v športe je to totiž inak. Vyhŕávajú tí, čo majú za sebou tvrdu a pociťujú prípravu. Takže – čo takto skúsiť sa s ňou porovnať hoci len v oblasti fyzický? Pani majorka cestuje každý piatok z Bratislavy do Sereďe, aby si tam zahrala hádzanú s kamarátkami. Okrem toho by ste ju našli štyrikrát týždenne v posilňovni. Na dŕvažok – trénuje aj bojové umenia. No a teraz my...

Veliteľka bojového útvaru

Ak predpokladáte, že táto energická a veselá žena je vnímaná len k slovám vojenská služba a šport, hlboko sa mylíte. Naopak. Keď velila vojakom základnej služby, vnímali ju skoro ako svoju mamu. A to, samozrejme, najmä na vianočné a novoročné sviatky. Podme ale poporiadku. Preto sa keďysi ako študentka strednej ekonomickej školy v Sereďi rozhodla pre vojenskú uniformu? „Mám veľmi rada prácu s ľuďmi, ako aj možnosť podieľať sa na tvorbe či udržiavaní určitého systému a poriadku. Okrem toho jeden z mojich príbuzných bol náčelník štábu v Košiciach a krsťný otec lietel ako vojenský pilot, takže ma ovplyvnil aj ich príklad,“ spomienke pani majorka. Neodradilo ju ani to, že jej krsťný v roku 1978 zahynul pri leteckej nehode. Po maturite absolvovala kurz pozemných špecialistov letectva v Košiciach. V roku 1984 začala slúžiť v Brne. Na Slovensko sa vrátila k „protiletadlovcom“ do Bratislavy a Stupavy. V rámci protivzdušnej brigády v Pezinku to dotiahla až na veliteľku roty. A to nie hocijakej. Jej jednotka v Stupave sa spolupodieľala na zabezpečení vzdušnej ochrany hlavného mesta a Ingrid Karásková bola v rokoch 1993 až 2001 jedinou ženou na Slovensku, ktorá velila bojovejrote. Riadila prácu stodradsiatich vojakov povinnej služby a podliehalo jej aj približne tisíc profesionálov. Keď sa jej pýtame, ako sa jej to ako žene podarilo dokázať, usmeje sa. „Ženy vojačky aj v tom čase ešte pôsobili predovšetkým v administratíve,“ odpovedá. „Preto spočítku, aby ma vôbec muži začali vo veliteľských funkciách brať vážne, musela som toho vedieť minimálne dvakrát viac ako oni. Ak som trebárs mala na starosti stráž, vojači sa so mnou učili všetky pravidlá pomaly tak, žeby mohli pri poučení stráže vyučovať aj mojich nadriadených...“

Majorka Karásková je v ozbrojených silách dve desaťročia. Hovorí, že skutočnú oporu má v a perfektnom rodinnom zázemí a odtiaľ aj čerpá silu. Otvorene konštatuje: „Neviem si predstaviť, ako dokáže prežiť manželstvo, v ktorom sa obaja

želanie majorky Ingrid

Ženy v armáde

naplnu venujú svojej kariére. U nás to skrátka vyšlo tak, že na postup vo svojom povolani som sa sústredila viac ja. Nechcem to rovno vyjadriť tak, že manžel sa pre rodinný život obeťoval, ale v rámci domáceho servisu si vzal na starosť skutočne nepomerne väčšiu časť, ako býva zvykom v iných rodinách. Napríklad nákupy sú plne v jeho kompetencii. V každom prípade, aj vďaka svojmu manželovi mohla majorka Karásková v rokoch 1999 až 2003 vyštudovať na vojenskej akadémii v Liptovskom Mikuláši andragogiku a okrem toho po večeroch navštevovať kurzy angličtiny.

Vianočné želanie

„Keď som velila vojakom základnej služby, ich rodičia skoro vždy poznali moje telefónne číslo. Isté nemali ľahšiu vojnu len preto, že im velila žena. No najmä mamičky mi zrejme viac dôverovali. Dlhé minúty sa ma vypytovali, ako sa ich chlapcom darí. Raz mi dokonca jedna pani doniesla na Vianoce vlastnoručne upletené papuče a dávala mi ich so slzami v očiach. Vraj nech sa

neurazím – to len aby mi nebolo zima na nohy, keď sa tak pekne starám o jej syna,“ usmieje sa majorka. Spomína, že veľa vojakov mala z maďarských dedín, ktorí nástup na základnú vojenskú službu prežívali o to ťažšie, lebo ich bolo treba poučiť slovenčinu. Nerada však spomína na polovicu deväťdesiatych rokov, keď aj do kasární prvý raz prenikli drogy. „Mala som vojaka, ktorý si vymýšľal až neuveriteľné príbehy, len aby sa dostal z kasární a mohol si dakde kúpiť svoju dávku. Doready som sa s ničím takým nestrela a priznávam, dosť ma ranilo, keď sme prišli na to, čo je v skutočnosti za jeho historikami.“

Ingrid Karásková spomína aj na svoju silvestrovskú službu kedysi v roku 1996 na Devínskej Kobyle. „Chalani mali ísť na vychádzku, ale postupne som zistila, že naša približne 100-členná jednotka okrem tých na dovolenkách a opušťákok ostala skoro celá v kasárňach.“ Prečo? Nuž, chceli sa „iba“ rozprávať – a zažiť atmosféru spolupatričnosti a kamarádstva. Ich veliteľka vedela totiž o ich frajerkách, plánoch aj problémoch a suplovala úlohu dôverníka, psychológa i farára. Okrem toho, so

ženským vkusom vedela pripraviť slavnostnú večeru a nechýbali ani napečené koláče.

„Boli to pekné rozhovory, ale tie časy sa už minuli,“ pokrčí plecami a dodá, že dnes sa na Vianoce a Silvestra teší z esemesiek od „svojich“ vojakov na Cypre a na Golanových výšinách. V Centre riadenia operácií má totiž na starosti predovšetkým misiu UNFICYP a UNDOF. Už nás neprekvapuje, že rovnako jej esemeskujú či volajú aj príbuzní našich mierotvorcov. Chápe problémy vyplývajúce z odlúcenia rodín, rozumie starostiam mužov a žien obávajúci sa o svoje zázemie či budúce služobné zaradenie. Mohla by im povedať, že takýto servis v náplni práce nemá. Lenže – to by nebola ona.

A čo by chcela majorka Ingrid Karásková nájsť pod stromčekom, čo si želá do nového roka? Okrem rodinných želaní obsahujúcich predovšetkým zdravie a šťastie pre svojich najbližších, má aj jedno vojenské: Rada by dostala súhlas na vyslanie do svojej prvej vojenskej misie alebo operácie v zahraničí.

Text a foto Pavol VITKO

Majorka Ingrid Karásková
na Cypre s veliteľom
slovenských vojakov
na Cypre podplukovníkom
Martinom Bačkom.

Svoji medzi „cudzími“

Pred 60 rokmi, počas najväčšej vojny v histórii ľudstva, prežili mnohí slovenskí vojaci a občania sviatky pokoja a mieru v zložitých, ba až tragických situáciách. Spomienky žijúcich svedkov na vojnové Vianoce by mali byť mementom pre nás všetkých, lebo každá vojna je tragédiou pre ľudí a ich rodiny.

Alfonz Bučko

Narodil sa 1. 4. 1925 v Kališti. Je ženatý, otec troch detí, dedko štyroch vnúčat a jedného pravnúčata. Bol vojakom z povolania a v hodnosti plukovník odišiel do dôchodku v roku 1984.

Ostap a Galina

Štedrý večer v Kališti v roku 1944 bol večerom chudobných, ktorí pritulili do svojich prbytkov mnohých „stratencov“. Po dvoch rokoch som sa vrátil domov z Kremnice. V Banskej Bystrici na stanici ma čakala ustarostená mama. Šli sme pešo. Hneď za mestom nás v Senici na môstiku „haltovala“ nemecká hliadka. Nemec si ich prezrel naše „páserajny“, zamrmlal čosi o svinách a odohnal nás preč. Matka si vydýchla, lebo v batohu nieša potraviny aj pre partizánov. Keď

zahynula. Na druhý deň zasadal v našom dome partizánsky súd. Ostapa odviekli von z dediny. Keď padli výstrely, otec povedal: „Ideme tam!“ Pri ceste sme naši telo, stuhnuté, biele, len v spodkoch, bosé, s prekvapenými, vytristenými očami. Otec zahrešil: „Pozri, nechali ho tu a pod nami v údolí je vodný prameň. Čo by bolo na jar?“ Odniesli sme ho na blízky kopec a pochovali do plytkého hrobu. Podľa fotografie, čo uňho naši, bol údajne vlasevec a zradca. Telo partizánky Galiny bolo vystavené v malčej kaplnke na katafalku prikrýté červeným plátnom. Ani smrť jej neubrala na kráse. Odvtedy si na Vianoce vždy si spomeniem na týchto dvoch mladých ľudí. Ich matky sa možno nikdy nedozvedeli, kde a ako ich deti zložili kosti.

Bolo to na večer Božieho narodenia, do mrazivej noci sa ozývali koleďy. Netušil som, že je to posledný štedrý večer v mojej rodnej obci. V marci roku 1945 naša dedina prestala existovať, pretože ju Nemci vypálili.

Ľudovít Kaliský

Narodil sa 10. apríla 1920 v Slovenskej Ľupči. Manželka Mariánka mu zomrela pred tromi rokmi. Je otcom dvoch detí a troch vnúčat. Bol vojakom z povolania a v hodnosti plukovník odišiel do dôchodku v roku 1975.

Salónky v Majkop

Ako desiatnik aspirant po absolvovaní školy dôstojníkov letectva v zálohe som bol jedným zo slovenských vojakov v transporte, ktorý 14. októbra 1942 odchádzal vlakom z Piešťan na východný front. Aj to bol výraz spojenectva vtedajšej slovenskej vlády s fašistickým Nemeckom. Mali sme zabezpečovať bojovú činnosť lietadiel 13. letky vyzbrojenej nemeckými stíhačmi lietadlami Me-109. Do cieľovej stanice Majkop, kde bolo operatívne letisko našej letky, sme sa dostali 28. októbra.

Bol som ubytovaný spolu s desiatnikom Janom Lahvičkom a vojakom Vasilom Uramom v súkromnom malčekom domčeku. Napriek tomu, že sme boli nepriateľskí vojaci, naši sme u našich domácich v krátkom čase pochopenie a neskoršie až priateľstvo. Pani domu Alexandra Alexandrovna bola profesorkou, jej manžel zasa robotníkom v továrni. Daleko od domova sme boli vďační za každú prívetivosť v cudzom svete.

S blízcami sa vianočnými sviatkami sme na fronte v hroznej vojne u cudzích čoraz viac pociťovali veľkú vzdialenosť od svojich blízkych, ja osobne najmä od mojej milovanej Mariánky. Dozvedel som sa, že niekde pri letisku majú Nemci v sklade stromčeky. Nemec, ktorý ich strážil, pochopil, o čo mi ide. Zisťoval si akú mám hodnotu a po zložitom vysvetlení mi povedal: „Du bist offiziershelfer“, a tak som sa dozvedel, ako sa nemecky povie dôstojnícky zástupca. Hlavne, že mi dal stromček. Postavili sme ho do dreveného podstavca a začali zdobiť. V tej chvíli mi kamarát priniesol balíček od mojej Mariánky z Trenčína. Okrem iného v ňom boli aj salónky. Mal som úžasnú radosť, lebo na náš frontový stromček sa tak dostal aj kus domova. Chozajka, domáca pani, sa nedela vynadývať. Pripravila vianočný stôl, na ňom boli rôzne potraviny, ktoré sme zohnali – veď proviantár bol môj priateľ – ako aj jedlo, čo nachystala naša domáca. Vedno s nimi sme si sadli k spoločnému stolu a pred večerom sme sa pomodlili. Myslou som ale bol doma pri rodičoch, súrodencoch a Mariánke. Naši domáci sa k nám chovali ako k svojím. Pani domácu sme začali oslovovať „mama“. A tu som nechápal, prečo by som mal ja, slovenský vojak, zabíjať Rusov a Ukrajincov, keď sa k nám správajú ako k vlastným. Naša vtedajšia slovenská vláda ich nazývala „židobolševíkmi“, ktorých treba zabíjať.

Tieto Vianoce mi ukázali, kam patríim. Štedrý večer sme ukončili spievaním koľied. Na Silvestra o polnoci sme si všetci navzájom pripili na nový rok 1943. Želali sme si dobré zdravie, šťastie, aby vojna skončila a nastal mier a pokoj vo svete.

Druhého januára 1943 sme dostali rozkaz na odchod z Majkopu. Rusi boli v ofenzíve. Rozlúčili sme sa s našimi domácimi. Vtedy prišla správa, že robotník Drička bol zostrelený a padol vo vzdúšnom súboji. Bol prvou obeťou našej letky. Takto smutne sa začal rok 1943 a my sme začali ustupovať do Krasnodaru...

Plk. v. v. Tomáš ŠVEC

Foto archív

Slávnostný nástup ženinej jednotky pri príležitosti jej vyslania do operácie ISAF v Afganistane sa uskutočnil 26. novembra v ženijnom prápore Michalovce.

So štrásnymi profesionálnymi vojakmi sa prišiel rozlúčiť náčelník štábu požiadaviek a dlhodobého plánovania GŠ OS SR brig.-gen. František Bartko, zástupca veliteľa pozemných síl brig.-gen. Jaroslav Výrelk, veliteľ mechanizovanej brigády Prešov brig.-gen. Miroslav Kováč a ďalší zástupcovia OS SR. Veliteľom odchádzajúcej ženinej jednotky je kapitan Ing. Jozef Haňo, ktorý patrí k ženistom od svojich pätnástich rokov. Po ukončení štúdia vo VSOŠ v Martine odbor ženijný – strojní pokračoval v štúdiu na Vysokej vojenskej škole pozemného vojska vo Vyškově. Jeho prvým pôsobiskom bol 63. motorizačný pluk v Michalovciach, neskôr prešiel o pár kilometrov ďalej – k 55. mechanizovanej brigáde v Trebišove. Prvé skúsenosti z misie získal počas ročného pôsobenia v jednotkách UNPROFOR na území bývalej Juhoslávie v roku 1995. Medzi jeho podriadenými sú deväť profesionálni vojaci, ktorí absolvovali mierové misie v Kosove i v africkej Eritrei. Patrí k nim aj nadrotmajster Rastislav Bodnár. Do Afganistanu odlieta ako veliteľ ženijného družstva – zástupca veliteľa jednotky. Práve on nesie na svojich pleciah hlavnú zodpovednosť za výkon odmiňovaných prác v priestoroch medzinárodného letiska KALA v Kábuľe. „Všetci odchádzajúci príslušníci jednotky sú veľmi dobre pripravení po odborní i psychickej stránke. Afganistan je vojnu zmietajúca krajina a uvedomujeme si určité riziko, takže niekde obavy rezonujú v každom z nás. Najradšej by sme však už sedeli v lietadle, pretože lúčenie je veľmi ťažké,“ zdôveril sa kapitan Haňo, ktorý necháva na Slovensku manželku Sandru, dcérku Sašku a syna Jožka.

Text a foto por. Beáta ZATROCHOVÁ

Striedanie v Afganistane

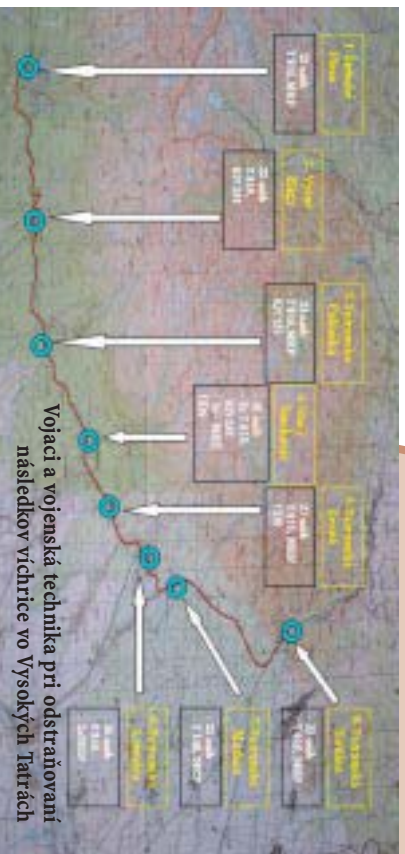
V kalamiťnej oblasti Vysokých Tatier zasahujú príslušníci vojenských útvarov z celého Slovenska, čím dokazujú, že ozbrojené sily nie sú určené len na riešenie vojnových situácií.

Vojaci pomáhajú

Situácia v oblasti Vysokých Tatier je stále mimoriadna. V stredu 24. novembra 2004 vzniklo v Zatlubici nariadením náčelníka Generálneho štábu OS SR veliteľstvo operácie na pomoc Vysokým Tatrám. Pomáha pri riešení ekologickej katastrofy a odstraňovaní jej následkov. I samotný vojenský útvar v Zatlubici mal po ničivej udalosti vážne problémy. Rovnako ako u väčšiny objektov v tejto oblasti ani tu nefungovala dodávka vody, elektrickej energie a tepla. Napriek tomu skupina príslušníkov útvaru aj s technikou vyrazila do terénu ako prvá už v sobotňajšie ráno, ktoré nasledovalo po ničivej smršti. Ich prvou úlohou bolo poskytnúť pomoc pri záchrane ľudí a ich majetku v oblasti Dolného a Starého Smokovca. K 30. novembru pôsobilo v posilnenej oblasti spolu 250 príslušníkov ozbrojených síl a tridsať kusov ťažkej a špeciálnej techniky. Rozčlenení do ôsmich skupín operovali na celom území posilnenej oblasti. Ich pôsobenie sa menilo v závislosti od aktuálnej dôležitosť a potreby. Veliteľstvo operácie úzko kooperovalo a koordinovalo svoju činnosť s predstaviteľmi mesta Vysoké Tatry a bolo schopné operatívne riešiť požiadavky, ktoré im predkladali. Predovšetkým sprístupňovali cesty a chodníky k obývaným miestam, najmä pre prístup lekárskej služby, pre zásobovanie vodou, potravínami a podobne. Najväčší bol dopyt po pľúčkach. Zo začiatku ich malo velenie k dispozícii iba desať, no neskôr sa ich počet zdvojnásobil.

„V súčasnosti je počet ľudí i techniky dostatočný,“ povedal nám 30. 11. 2004 zástupca veliteľa operácie a veliteľ VÚ 1301 Kežmarok-Zatlubica, pluk. Ing. Ľubomír Matťa. „Najväčšie problémy nám však spôsobuje veľmi ťažký prístup do niektorých miest. Odstraňovanie následkov kalamiť je práca fyzicky veľmi náročná, vyčerpávajúca, a tiež nebezpečná. Sťažuje nám ju predovšetkým nepríaznivé počasie,“ komentoval ďalej. „Husté sneženie a silný vietor nie je v horskom prostredí ničím výnimočným. Výbornú prácu odvádzajú predovšetkým veliteľia jednotlivých skupín. Nesú zodpovednosť za riadenie pracovných skupín, spoluprácu s obyvateľstvom, aj za bezpečnosť svojich ľudí.“ dodal pluk. Matťa.

Vladislav VAVRINEC

Vojaci a vojská technika pri odstraňovaní následkov vichrice vo Vysokých Tatrách

ARMÁDNY MAGAZÍN

Armádny magazín v STV sa vysielia každý nedeľu v piatok o 19.15 a repríza relácie je nasledujúcu sobotu o 14.15 hod. na Dvojke. Informácie o najbližšom termíne vysielaní relácie a ich obsahu sa dozviete na internetovej stránke www.mod.gov.sk/e-ziny/ Vaše námety a podnety môžete poslať na e-mailovú adresu: Zahradnikl@mod.gov.sk alebo dokument@stv.sk

Plná poľná ROZHLAS

Rozhlasová relácia **Plná poľná**, i keď už polstoročná, je stále svižná relácia **o vojakoch a nielen pre vojakov. I tento rok sa na vás každý piatok o 21.05 hod. tešia na najpočítanejšej stanici Rádio Slovensko Miroslav Minář, Bernard Roštecký a Petra Repková.**

Slová života

Slávenie Vianoc ľuďi zbližuje. Kto len môže, snaží sa prísť na Vianoce domov a prežiť ich v kruhu svojich najbližších. Akási neviditeľná sila nás poddáva v týchto dňoch, aby sme boli pozornejší voči deťom v detských domovoch, voči starým a chorým ľuďom. Pošleme si vianočné a novoročné blahoželania... Aj ja by som sa rád s každým a každou z vás stretol, priateľsky sa porozprával a zažehal požehnané Vianoce. Keďže to fyzicky nie je možné, dovoľte, aby som sa vám prihovril aspoň takto...

Býť ako kus chleba

Mesto, v ktorom sa Ježiš Kristus narodil, sa volá Betlehem (z hebrejského bet le chem: dom chleba, pretože okolo mesta boli úrodné pšenické polia). Neskôr Ježiš sám povedal o sebe: „Ja som chlieb života... Ja som živý chlieb, ktorý zostúpil z neba. Kto bude jesť z tohto chleba, bude žiť naveky. A chlieb, ktorý ja dám, je moje telo za život sveta.“ (Jn 6, 48. 51)

Ak sme dostali milosť poznať Jeho lásku k nám, zaväzujeme sa snažiť sa o zodpovednú a starostlivú lásku voči každému človeku, s ktorým sa stretávame, s ktorým žijeme. V období Vianoc máme veľa príležitostí prejaviť pozornosť a obetavú lásku voči svojim najbližším v rodine, voči spolupracovníkom, ale i voči starým, chorým a osamelým ľuďom. Aj ty, čo ešte nepoznáš Krista a Jeho zachraňujúcu lásku, majú túto Jeho lásku pocítiť a spoznať našim prostredníctvom. Majme to na mysli a budme pre našich bližných ako „kus chleba“. Chceme sa každému a každej z vás poďakovať za mnohé priateľské stretnutia počas končiaceho sa roka či už na ministerstve obrany, v jednotlivých posádkach, na vojenskej akadémii (teraz Národná akadémia obrany a Akadémia ozbrojených síl), ale aj v Iraku a pri pohreboch našich vojakov. Duchovne nás zbližili aj stretnutia na púťach v Lurdách, Česťochovej či v Levoci. Zvlášť chceme pri tejto príležitosti poďakovať našich vojakov plniacich mierové poslanie v zahraničných misiách: v Kosove, na Gólskych výšinách, na Cypre, v Afganistane a v Iraku. Všetkým želám zodpovedné plnenie si povinností, dobré vzájomné vzťahy, rozvíjanie duchovného života, udržiavanie dôvery a lásky so svojimi rodinami a šťastný návrat domov. Každému a každej z vás, vašim rodinám i blízkym, vašim spolupracovníkom a podriadeným úprimne želim a od Pána Boha vyprosujem pokojné a požehnané prežitie vianočných sviatkov a Božiu ochranu a pomoc na príhovor Panny Márie a svätého Sebestiána, patróna nášho Ordinariátu, do všetkých dní nového roka.

S úctou a láskou vás pozdravuje a žehná váš biskup – ordinár Ozbrojených síl a Ozbrojených zborov

Mons. František RÁBEK

Rád čestnej légie,
La République
française

Vranovčan rytierom francúzskej légie

Nebyť druhej svetovej vojny, tak sa ani nenarodím. Preto by som chcel vyrozprávať neuvěřiteľný životný príbeh obýčajného chlapca z Kamennej Poruby pri Vranove nad Topľou, môjho otca.

Môj otec Jozef sa narodil gazdom Michalovi a Márii Serafinovcom v starej chyži číslo 19 ako najstarší syn v roku 1922. Vtedy nemal veľa možností chodiť do školy, a tak bol najšťastejší, keď mohol pásť kravy pri potoku. A popritom si čítať nejakú zaujímavú knižku, aby sa niečo dozvedel o svete.

Príšla vojna. Slovenská armáda bojovala na strane Nemecka. Roku 1942 odviekli do armády aj môjho otca. Narukoval 1. októbra. Po päťmesačnom tuhom drile poslali našich chlapcov na východný front bojovať proti Rusom. Na jar roku 1943 pôsobi-

J. Serafin so spoluvojovníkom Ostrliňom (na kapote)

Skupina spoluvojovníkov z roku 1944, druhý zľava s baretkou v ruke Jozko Serafin

la jedna slovenská divízia na Kryme, jedna záložná v Bielorusku. V nej bol aj Jozef Serafin.

Už pri transporte vojakov vlakom im išlo o život. Vlak zostavený zo starých „dobytčakov“, vystaný obýčajnou slamou, bol prepĺnený vyholenými mladíkmi. Otec Jozef sa pozrel von. Na poľnej ceste sa objavil muž a veľkým gestom ako pop prežehnával celý vlak. Akoby vedel, čo sa stane. Chvilu nato vlak narazil na mínu. Prežili iba vďaka tomu, že ich Bielorusi ušetrili. Vlak, čo

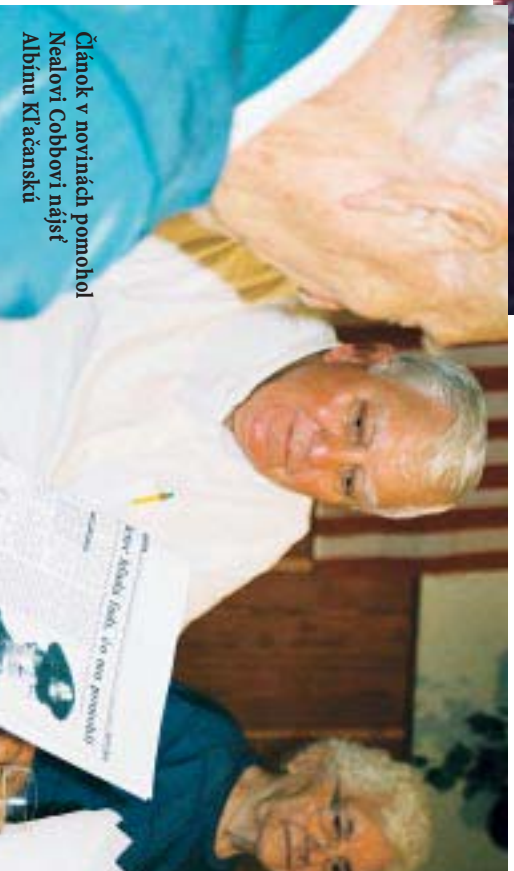

Český prezident Václav Klaus
blahoželá Jozefovi Serafinovi
k udeleniu vyznamenania

najvyššie francúzske štátne vyznamenanie. Medzi nimi bol aj major Jozef Serafin. Tento rok bola v Normandii veľká slávnosť. Keď televízia vysielala priamy prenos, bol to obrovský zážitok vidieť pochodovať otca v jednom šiku spolu s ostatnými veteránmi. Niektorí boli o palci, iní na invalidnom vozíku. Všetci mali nad 80 rokov.

A prečo by som sa nebol narodil, keby nebola vojna? Otec mi vravieval, že každý deň na fronte sa modlí k bohu za prežitie a šťastný návrat domov. Keď sa tak stalo, išiel sa v lete 1945 poďakovať na pobožnú púť do Domažlic. No a tam na ľudovej veselici spoznal 21-ročné dievča z Prahy. Moju mamu.

JITÍ SERAFIN

Článok v novinách pomohol
Nealovi Cobbovi nájsť
Albína Kláčanskú

Stretnutie po rokoch

„Nerobil som si poznamky, tak teraz si už nepamätám, kde všade sme na Slovensku boli, ale jedno viem určite aj po rokoch: Na Slovensku sa pije slivovica.“ Aj takto si zaspomínal niekdajší americký pilot Neal Cobb, ktorý časť kníhy svojho života písal v Slovenskom národnom povstaní. Zúčastnil sa aj na tohtoročných oslavách 60. výročia SNP v Banskej Bystrici a po nich jeho kroky smerovali do obce Lúka medzi Novým Mestom a Piešťanmi. Tam sa po 60 rokoch po prvý raz stretol s Albínom Kláčanskou, ktorej vďačí za pomoc a možno i záchranu života.

Amerických pilotov Neal Cobba a Franka Soltesza zostrelili nad Slovenskom. Frank sa narodil v USA, ale jeho rodičia pochádzali od Trebišova, núž vedel po slovensky. „Frank ani nevedel, ako vyskočil z lietadla, rozpráva Neal Cobb. „Keď sa prebral, bol prekvapený, že naňho hovoria po slovensky. Ešte viac však boli prekvapení oni, keď im pilot americkej armády po slovensky odpovedal...“ Cobb a Soltesz sa stretli v Gajároch v zajateckom tábore. Keď vypuklo Povstanie, pripojili sa k nemu aj slovenskí strážcovia zo zajateckého tábora. Keďže vojnových zajatcov nemal kto strážiť, dvaja piloti sa na vlastnú päsť vydali na povstalecké územie, odkiaľ by sa mohli dostať k svojim armádam. Chceli sa dostať na letisko Tri duby. Cesta ich priviedla aj do obce Lúka medzi Novým Mestom a Piešťanmi. Pani Kláčanská takto spomína na stretnutie s nimi: „Akurát sme oslavovali kresťiny môjho syna, keď sa vo dverách objavili piloti. Jeden vedel po slovensky, druhý ani slovo. Ani neviem, ako sa sem dostali. Ale pýali sa na cestu do Banskej Bystrice. Dali sme im najesť z hostiny a uložili ich do stodoly. Ráno ich manžel Ľudovít zaviezol autobusom až ku Svinnéj.“ Obec Svinná je asi 35 kilometrov od Lúky neďaleko Batnoviec nad Bebravou, kde však boli Nemci, tak sa už neodvážil ísť ďalej. Cobb so Solteszom sa dostali až k partizánom a spolu s nimi až na Tri duby, odkiaľ odleteli do Talianska. „Odvtedy je sedemika mojím šťastným číslom,“ tvrdí pán Neal. „Siedmeho júla nás zostrelili, siedmeho októbra sme odlietali z Troch dubov a siedmeho novembra som pristál v prístave v New Yorku.“ Na záver sa Neal Cobb poďakoval všetkým, ktorí mu pripravili program: „Ľudia na Slovensku sa ani po rokoch nezmenili. Sú stále takí milí, srdeční, pohostinní a vždy ochotní podať pomocnú ruku, keď to človek potrebuje.“

Text a foto Lukáš MILLAN

išiel pred nimi a bol plný nemeckých vojakov, celý vystrieliť. Naša divízia sympatizovala s Bielorusmi a preto bola pre Nemcov nespoľahlivá. Rozhodli sa ju odvlieť do Talianska. Premenovali ju na technickú brigádu. V Taliansku Slováci prežili americké kobercové bombardovanie. Jedna bomba dopadla iba niekoľko metrov od otca. Prežil to bez ujmy. Bomba totiž nevybuchla. Väčšina Slovákov v službách Nemecka chcela prebehnúť na druhú stranu. Talianske hory na to poskytovali dobré podmienky. Skupina Serafin, Hurban, Radosa a Brezina sa za pomoci talianskych partizánov dostala k anglickým jednotkám. Od tej chvíle sa začala písať úplne iná kapitola ich života. Jozef Serafin a Ján Lazúr z Vranova nad Topľou sa stali príslušníkmi spojeneckých armád. V Alžírsku sa od juhoslovenských partizánov dozvedeli, že na Slovensku vypuklo ozbrojené povstanie proti Nemcom. To ich povzbudilo v ich vojenskej činnosti. Vo Veľkej Británii boli pridelení k československej obrnenej brigáde. Od 2. októbra 1944 boli účastníkmi obliehania francúzskeho prístavu Dunkerque. Pri jednom z útokov bol Ján Lazúr zranený a Jozef ho odviezol do nemocnice v Saint-Mer. Ján a vyznamenal vojnovým krížom. Trvalo ešte takmer rok, kým obidvaja vkročili na územie Čiech. Mój dedo, Jozefov otec Michal, vtedy už nežil. Zabil ho delostrelecký granát blízko frontu, ktorý sa tiahol medzi Lomnicou a Kamennou Porubou na jednej strane a Sačurovom a Davidovom na strane druhej. Porubská stará mama si myslela, že aj jej syn Jozef je tiež dávno mŕtv.

Pred piatimi rokmi udelila Francúzska republika niekoľkým vybraným bojovníkom diplom za oslobodenie Francúzska k 55. výročiu ukončenia druhej svetovej vojny. Tohto roku, k 60. výročiu vyhlodenia spojeneckých vojsk v Normandii, vymenoval francúzsky prezident viacero bojovníkov z Českej republiky a Slovenska za Rytierov francúzskej čestnej légie a zároveň boli ocenení Radom čestnej légie, čo je

Čelom vzadi!

Generál Naďovič a štátny tajomník Martin Fedor (uprostred) vypravádzajú do života novú publikáciu spolu s riaditeľom Vojenskej a informačnej agentúry MO SR Miroslavom Minárom (vpravo)

napokon na tento krok pristúpila i sovietska strana a v Moskve bola podpísaná príslušná bilaterálna dohoda. Celá záležitosť však mala veľa úskalí a hrozila mnohými nedorozumeniami. Na tom, že nakoniec sa všetko podarilo dotiahnuť do úspešného konca, má zásluhu aj gen. Naďovič.

Nápad napísať knihu v ňom dozrieval už dlhší čas. Rozhodujúce však bolo stretnutie s nemeckým generálom Foertschom

Pri príležitosti 15. výročia „zamatovej revolúcie“ sa v Klube MO SR 18. novembra 2004 za účasti štátneho tajomníka MO SR Martina Fedora uskutočnila slávnostná promócia knihy genmjr. v. v. Ing. Svetozára Naďoviča. Už jej názov Čelom vzadi! a podtitul O dôstojnom odchode po nedôstojnom príchode naznačujú, že témou je odsun sovietskych vojsk z územia ČSFR v rokoch 1990 – 1991. Uvedenie knihy do verejnosti pocítilo svojou prítomnosťou mnoho významných hostí, medzi nimi i genpor. v. v. Ing. Rudolf Ducháček, bývalý splnomocnenec vlády ČSFR pre odsun sovietskych vojsk.

Autor bol v porevolučných časoch poverený neľahkou úlohou. Československí ponovembroví politici na čele s prezidentom Václavom Havlom a predsedom FZ Alexandrom Dubčekom vyvíjali veľké úsilie, aby dosiahli odchod sovietskych vojsk, ktoré na území nášho vtedajšieho štátu zotrúvávali od tragického augusta 1968. Po neľahkých diplomatických rokovaniach

Autor knihy Čelom vzad generál Naďovič (vľavo) a redaktor Vláďa PhDr. Ján Dolinay strávil spolu pri počítači veľa času, kým dotiahli vydanie do úspešného konca

v septembri 2002, keď sa dohodli na príprave a vydaní publikácie v anglickom jazyku. Mali v nej byť spomienky ľudí, ktorí stáli na čele organizácií zabezpečujúcich odchod sovietskych vojsk z Československa, Poľska, Maďarska a Nemecka. Zároveň sa dohodli, že vydajú aj samostatné knižné publikácie o tomto procese vo svojich rodných krajinách. V januári 2003 sa v Senci stretli gen. Naďovič za Československo, brigádny generál Ostrowski z Poľska, generálmajor Karácseny z Maďarska a už spomínaný nemecký generálmajor Foertsch. Na tejto schôdzke už spoločná kniha nadobudla jasnejšie obrysy a dostala pracovný názov Veľký odsun. Jej rukopis je dnes tiež hotový a čaká na svojho vydavateľa.

Na základe vkladu do spoločného diela, ktorý však významne rozšíril, sa gen. Naďovičovi ako prvému zo štvorice kolegov podarilo napísať a vydať aj samostatnú knižnú publikáciu. Pod názvom Čelom vzadi! ju spracovala a vydala Vydavateľská a informačná agentúra MO SR. K jej napísaniu generálovi pomohla nielen jeho skvelá pamäť, ale predovšetkým zápisy z denníkov a kópie rôznych dôležitých dokumentov a materiálov, ktoré si – akoby v predchuť, že sa mu raz zídu – starostlivo odkladal a roky opatroval. Niektoré z nich nájdete aj v spomínanej publikácii priamo v texte, či v dokumentačných a obrazových prílohách.

Na promócií sa stretli viacerí stari priatelia a spolupracovníci. Zľava: autor genmjr. v. v. Ing. Svetozar Naďovič, niekdajší náčelník správy FMO pre zabezpečenie odsunu sovietskych vojsk a zástupca splnomocnenca čs. vlády pre túto operáciu, genpor. v. v. Ing. Rudolf Ducháček, bývalý splnomocnenec federálnej vlády a Mgr. Alfréd Haško, bývalý člen zmiešanej parlamentnej komisie FZ ČSFR.

Peter MICHNICA
Foto autor (1) a Peter DOVINA (2)

Majster v silovom trojboji

Junior Peter Vateha je úradujúcim majstrom Slovenska v silovom trojboji. Je držiteľom troch slovenských rekordov a dosiahol doteraz najlepší slovenský výkon vo svojej kategórii. Na Majstrovstvách Európy juniorov v silovom trojboji v Sofii v septembri obsadil 3. miesto a v novembri na MS v silovom trojboji mužov v juhoafrickom Kapskom Meste 6. miesto. O majstrovstvách sveta nám povedal:

Od 9. do 14. novembra nás bojovalo v juhoafrickom Kapskom Meste približne 170 pretekárov v jedenástich váhových kategóriách z 35 krajín sveta. Keby som súťažil v juniorskej súťaži, ktorá prebiehala v Pretórii, mojim výkonom 755 kg by som bol druhý na svete. Asociácia ale rozhodla, že pôjdem do Kapského Mesta do súťaže mužov, pretože moje výsledky na Slovensku ma tam predurčili. Súťažím vo váhovej kategórii 75 kg, ktorá je vo svete najpočetnejšia, a teda je v nej aj najväčšia konkurencia. Predstavujú ju hlavne Rusi a Ukrajinci. Z jedenástich kategórií vyhrali osem. V mojej kategórii štartovalo 21 borcov a vyhral ju 33-ročný Wáde Hooper z USA. Ja som mal z deviatich pokusov (každá disciplína – drep, tlak, a mŕtym ťah tri pokusy) osem platných. Keby som v drepe zdvihol 290 kg, umiestnil by som sa vyššie. Svoju rezervu vidím v tom, že pred súťažou som musel zhodiť štyri kila, čo poznáčiho môj výkon medzi úspešnými mužmi. Inak sa mi súťažilo dobre, psychické napätie som nepocítil. Navyše som tam mal

možnosť stretnúť sa so svetovou legendou silového trojboja Edom Coanom z USA. Táto legenda je koučom Wada Hoopera. Do súťaží svetovej úrovne zasahujú dopingové kontroly...

Ani v Kapskom Meste táto kontrola nechýbala. Stáva sa, že výsledky dopingovej kontroly pozmenia výsledné poradie. Myslím si však, že dopingovú kontrolu na týchto majstrovstvách organizatori neznášali, bola chaotická a živejná.

Aký je vlastne rozdiel medzi kulturistikou a silovým trojbojom? Veď v oboch disciplinách sú svalnatí muži...

Kulturistika sa v tréningu zameriava na budovanie svalstva, jeho trvajúce

a asymetriu. V silovom trojboji ide o silu. Rozdiely je tréning, váhová stabilita. Súťažná prezentácia sily je v dvhnutí závaží z drepu, ležmo a ťahom.

Čo vás čaká najbližšie?

Začiatkom decembra sa zúčastním na školení trénerov kulturistiky, fitness a silového trojboja v Trnave. Chceme získať certifikát na trénerskú činnosť v Slovenskej asociácii kulturistiky, silového trojboja a fitness. V polovici decembra

plánujem štartovať v Bánovciach nad Bebravou na Vianočnom pohári v silo-

Čatár Peter Vateha (nar. 1981 v Stropkove), študent 5. ročníka Akadémie ozbrojených síl M. R. Štefánika, je členom kulturistického oddielu Vojenskej telovýchovnej jednoty Národnej akadémie obrany maršala Andreja Hádika v Liptovskom Mikuláši. Slovenská asociácia kulturistiky, silového trojboja a fitness (SAKST) nominovala Petra Vatehu na Majstrovstvá sveta v silovom trojboji mužov do juhoafrického Kapského Mesta, kde výkonomi drep 275 kg, tlakom na vodorovnej lavičke 187,5 kg a mŕtym ťahom 292,5 kg (spolu 755 kg) prekonal slovenský juniorský rekord o 20 kg.

movke, štátniciach, no iste povolí v tréningu. Je to ale aj čas, keď chcem prejsť do vyššej váhovej kategórie a už sa definitívne rozlúčim s „juniorskými súťažami“. Tomuto športu sa chcem venovať aj po absolvovaní školy.

PhDr. Alena HARAGOVÁ

Pri pamätníku padlých československých letecov v parčíku v Ostrave-Zábrehu

V Ostrave ocenili hrdinských letecov

**Vymrazená
a zasnežená
Ostrava privíta-
la od 23. do 25.
novembra
slovenských
a českých účas-
tníkov protifa-
šistického odboja
– letecov, ktorí sa
zúčastnili na
bojoch v Slove-
skom národnom
povstaní, na bojiskách
2. svetovej vojny a najmä
na ostravsko-opavskej
operácii.**

Pod záštitou hejmana Moravskosliezského kraja Ing. Evžena Tošenovského slovenskí odbojárí navštívili letisko v Mošnove. Pamätník oslobodenia v Hrabyni a predvojnovú pevnosť Hlučín-Dakovici. Priateľské stretnutie s českými letecami a odbojármi bolo úvodom k ďalším spoločným podujatiam: V posledný deň položili vence k pomníku padlých československých letecov v parčíku v Ostrave-Zábrehu a v Dome kultúry sa zišli na slávnostnom zhromaždení. Vypočuli si prejavy a najmä vysoké ocenenie účasti vo vojenských operáciách, osobitne pri oslobodzovaní Ostravy a Opavy, za ich bojové hrdinstvo a statočnosť bez ohľadu na vlastné obete. Išlo im predovšetkým o oslobodenie Československa spod krutovlády nacistického Nemecka. „Akoby sa v podobnej situácii zachovali dnešní dvadsiatroční muži?“ pýtal sa E. Tošenovský. „Naši by v sebe takú silu a odvahu, akú ste prejavili vy, keď dnes vlastenectvo a národná hrdosť nemá vysokú cenu? Aj z tohto pohľadu je vďaka za hrdinstvo v boji o Moravskú bránu taká vysoká a úcta voči bojovníkom úprimná.“

V podobnom duchu sa slovám účastníkov zhromaždenia letecov a ďalších odbojárov priravali plk. doc. Ing. Ján Danko, brigádny generál Ing. Jozef Prokeš z Armády ČR, generálni konzuli Poľskej a Slovenskej republiky, tajomník Ústrednej rady Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov Ing. Jozef Halapin a ďalší. V závere slávnostného zhromaždenia odovzdali účastníkom bojov české a slovenské vyznamenania a hejmanovi E. Tošenovskému ako dar letecov model bojového lietadla SU-7.

Stretnutia v Ostrave boli súčasťou osláv 60. výročia Slovenského národného povstania, bojov o Duklu, Moravskú bránu a vzniku 1. čs. zmiešanej leteckej divízie.

Martin KUČEK

Foto Peter DOVINA

Plk. v. v. Martin Michalec a podpraporečník Martin Čech, poslucháč Univerzity obrany v Brne, naši spoločnú reč

Plk. v. v. Vladimír Švárný (v popredí) a plk. v. z. Daniel Kostra v múzeu Pamätníka oslobodenia v Hrabyni

*Oni to nekurujú, ja nie som jedlička, ja som
priebežník frajer šipa...*

Škótsky Mikuláš navštívi rodinu a prihovori sa deťom:

- Tak, detičky, čo si odo mňa kúpite?

...

Malý Moricko píše Santa Klausovi: Prosím Ťa pošli mi braček!

Santa Klaus odpovedá: Dobre, ale pošli mi mamičku!

...

Škótska rodinka pri vianočnom stromčeku: Tak detičky, ak ste už darčeky videli, pekne ich zabalte, aby ste sa z nich mohli tešiť aj na budúce Vianoce...

...

- Jožko, čo si kúpil babičke pod stromček?

- Futbalovú loptu.

- Futbalovú loptu? Veď babička nehrá futbal.

- Práve preto. Ona mi kúpila knižky.

...

Policajti sa rozhodne, že si uloví vianočného kapra. Vezme náradie a začne sekať diery do ľadu. Odrazu príde za ním jeden pán a kričí: Okamžite prestaňte sekať do toho ľadu!

- Akým právom mi to zakazujete?

- Právom správcu zimného štadióna!

Fotozaujímavosť

17 vianočiek

Pravda, keby mnu na dôvažok „neprišli“ aj špiónaž. Jemu – robotníkovi bez znalosti pol slova cudzej reči a bez akéjkolvek cennejšej informácie. Utroili však z neho odstrašujúci prípad a z jeho súdu verejný politický proces. Dostal 14 rokov nepodmienečne. No a za to, že chcel z Leopoldova pomocou tajného listu a prostredníctvom svojho prbuzeného vo Vatikáne informovať svetovú verejnosť o skutočných pomeroch v slovenských väzniciach, „nafasoval“ ďalšie štyri a pol roka. Vianoce prežíval vždy v spomienkach na rodinu a na zasnúžený rodný Rajec, deliac sa o zamrežovaný výhľad na kusok neba so spojivákňami. „Keby nebola prišla nežná revolúcia, opäť by si na mňa niečo vymysleli a nechali by ma v base zomrieť,“ mieni Halko, ktorý sa dostal z väzenia po 17 a pol roku. Prepustili ho pred Vianocami 1989, keď na neho čakala jeho osemnásť vianočka: „Len raz do roka sme dostávali k biednemu jedlu dajťákú sladkosť – na Vianoce vianočku. Bola vždy stará a vysušená, ale po namáčaní v čaji chutila ako manna nebeská. V politickej sekcii sme si ráтали roky strávené vo väzení práve podľa tých vianočiek. Viete si predstaviť čo to znamenalo, keď ste si na štedrý večer povedali: Už zjem len desať vianočiek a vianočným doma pri mame?“

Text a foto – pvr

7 x odpovedz

1. V ktorej mierovej misii pôsobia slovenskí vojaci spoločne s príslušníkmi rakúskeho Bundesheru?

- a) UNDOF na Golanoch
- b) KFOR v Kosove
- c) UNMEE v Eritrei

2. Vojenský letecký technický a skúšobný ústav (VLTSU) sa nachádza v:

- a) Prešove
- b) Košiciach

3. Ústredná vojenská nemocnica OS SR sídli v:

- a) Košiciach
- b) Bratislave
- c) Ružomberku

4. Kolesové obrnené vozidlo, ktoré nedávno začali vyrábať v trenčianskom vojenskom opravárskom podniku 027 pre potreby Ozbrojených síl SR, má názov:

- a) Alligator
- b) Predator
- c) Škorpion

5. Náčelník Generálneho štábu OS SR generál Milan Cerovský, ktorý koncom roku 2004 odchádza do zálohy, bol vo tejto funkcii od roku:

- a) 2000
- b) 1999
- c) 1998

6. Najvyššia vojenská vzdelávacia inštitúcia Armády Českej republiky, Akadémia obrany, má svoje sídlo:

- a) vo Vyškove
- b) v Brne
- c) v Prahe

7. Sídлом Generálneho štábu do jeho premiestnenia do Bratislavy boli:

- a) Trenčín
- b) Prešov
- c) Zvolen

7/ '99 '95 '97 '93 '92 '91: p e p a v o d p o e u a v r á d s

S Ú D N I Č K A

Vojak Jaro strihal už tie najposlednejšie centimetre zo svojho metra vojenskej služby.

Jednou ranou

Bolo krátko pred Vianocami a Jaro dostal dovolenku. Šancu stráviť pár dní so svojimi blízkymi však využil najmä na to, že v bare vranom letisko si dal jednu rundu za druhou. To bola smola pre Janka, jeho niekdajšieho spoližiaka zo základnej školy. Večer, keď už bol Jaro poriadne pod parou, začal do Janka zabírať. Ten mu odpovedal rovnakým tónom, napokon, nerčili sa už od detstva. Či si vzájomne brali formičky na piskovisku alebo si preberali prvé detské lásky, nevedno, no oboch pri pohľade na toho druhého svrbeli päsťe. Do osudného 21. decembra však päste zostávali vo vrecku. O pol jedenástej sa už ale Jaro nedokázal krotiť a do Janka naprv sotil oboma rukami. Potom mu pravačkou celkom nečakane zasadil direkť do tváre. Janko spadol a ani sa nevádal brániť. Napokon, úder mu zranil ľavé oko. Lekári konštatovali pomliaždenie očnej guľe s krvným výronom do očnej spojivky so sekundárnym glaukómom, t. j. zvýšením vnútroočného tlaku, zlomeniu spodiny očnej jamky v tvárovej kostre s posunutím úlomkov, krvácanie do okolia ľavej očnej guľe a prínosovej čelustnej dutiny, ako aj trznú ranu na hornom viečku. Pre tieto zranenia bol Janko práceneschopný až do 2. februára. Vyšetrotaveľ vzniessel voči Jarovi obvinenie pre trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 221 ods. 1 Tr. zák. v súbehu s trestným činom výtržníctva podľa § 202 ods. 1 Tr. zák. Vo veci rozhodol samosudca vojenského obvodového súdu. Na hlavnom pojednávaní Janko vypovedal, že obžalovaný sa mu dovedy nielenže neospravedlnil, ale naopak – ešte sa mu aj vyhŕžal. Samosudca vychádzal predovšetkým zo stupňa spoločenskej nebezpečnosti spáchaných trestných činov z možnosti napravy, ako aj z ľarovej ochoty nahradiť škodu podľa bodového ohodnotenia znalca. Okrem povinnosti nahradiť poškodnenému bolesné podľa § 228 ods. 1 Tr. por, mu uložil úhrnný trest odňatia slobody na deväť mesiacov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu 18 mesiacov. Zároveň mu uložil aj obmedzenie – zákaz nadmerného požívania alkoholických nápojov počas celej skúšobnej doby.

płk. JUDr. Vladimír PETEJA

Tak, ako v každom vojenskom útvaru na Slovensku, aj u nás museli príslušníci štábu pravidelne absolvovať tzv. ostré streľby z prídelených ručných zbraní. Naša strelnica však bola od útvaru približne na hodinu jazdy autom.

Otlak

Spociatku sme tam jazdili autobusom. Ten však mal svoje roky, a tak jedného dňa prišla generálna oprava. Karosu vystriedala Tatra a my sme vymenili pohodlné sedadlá za korové lavice na korbe. Takto sme každý mesiac absolvovali cestu na strelnicu. Medzitým tatrovky dostali ine útioly. Časom čiastočne doslužili aj lavice na korbe. A práve vtedy sa v rozvrhu zamestnaní objavilo políčko „ostré streľby“ spojené s peším pochodom. Hneď ráno padlo rozhodnutie, že peší pochod absolvujeme cestou nazad, k útvaru.

To sme však ešte netušili, koľko zážitkov budeme za ten deň mať. Keď sa pred nami otvorila korba tatrovky, náš úzas bol nekonečný. Lavice sa totiž takmer nedali použiť. Nakoniec sa našlo veľmi elegantné a jednoduché riešenie: Každý, kto chcel sedieť, musel si v kancelárii priniešť drevenú stoličku, ktorú sme naložili na korbu. No cestu s nami absolvovali aj takí, ktorí majú radi pohodlie a tak si so sebou nebrali stoličky, ale rovno kreslo. Takymto provizórnym a veľku pohodlným „autobusom“ sme sa dostali na strelnicu. Cvičenia sme si odstriehali a prišla očakávaná chvíľa cesty späť. Keďže Tatra bola ešte stále na strelnici, mali sme nádej, že z peší pochod sa nakoniec konáť nebude. S vodičom sme sa dohodli o mieste, kde nás má vyzdvihnúť a vyrazili sme. Aj napriek tomu, že už bolo leto, na lesnom chodníku bol príjemný chládok. Cesta nám ubiehala rýchlo a medzi nami panovala veselá nálada. Časom sme si však všimli, že nám chýba jeden človek. Bol to práve ten, čo na strelnicu cestoval v kresle. Po chvíli čakania nás krivkajúc dobehol a priznal sa, že ho omínajú kanady. Bolo to zvláštne najmä preto, že dotýčný bol náčelníkom výstrojnej služby. No nakoniec všetko dobre dopadlo a trochu pomalším tempom sme sa dostali na miesto stretnutia, kde už čakala tatrovka. Dotýčný náčelník sa opäť vliezol v kresle a nohy si potom až do večera máčal v ľavóri pod svojím kancelárskym stolom.

Peter MICHNICA

TANŤAČA: ZIDOVSKÉ PRÍSLOVIE	pivečko	hniezdo dvozda, po český	POMŤOCKI: Utrak, utnu ipon	okresný výbor (skr.)	predložka (domnitra)	Výbor ľudovej kontroly (byv. skr.)	rozprávkové bytosti veľkej sily	dvojité čísla	POMŤOCKI: Na-án, lan	orientálny hostinec	dravý vták, azijský sokolík	obyvateľka starej talie	1	sídlo a) rieka v Rusku
značka jednolky plohentry			asenitka ustredná rada						krátka japonská básen					
2									staroba, po nemecky pilo					
kritika				tam	veľmi pekne Adka sova (zastar.)					vojenský útvar pás ku kimonu				
Iniciály herca a režiséra Zlatara			na tomio mieste dopravoval autom			maďarský historik ustupí sa								
4							airický slon haraburda (hovor.)							
Autori: Vojtech Kúkoľ	okrem iného porážka v úžide			hodiny, po nem. stred. ľud. skupina				armádny časopis pestinka (zastar.)						
švédsky obchodný dom					trstina, po maď. cudzie muž, meno			1. dvoj- hláska bbl, trpitel (aj) job						
3										rimská šesťka	značka kvality zone time (angl. skr.)			
persona														
mesťo v Čine						rehoľnícke občeňie					štátna opera (skr.)			

Fotoreportáž

Nie iba rybacie kosti

V ružomerskej vojenskej nemocnici (ÚVN) sa život nezastaví ani cez sviatočné dni. Z pomerne rozsiahlej spádovej oblasti, kde žije vyše 80-tisíc ľudí, do nej privádzajú pacientov aj cez vianočné sviatky. Zohraný tím lekárov a zdravotných sestier je vždy pripravený pomôcť im. Podplukovník MUDr. Peter Schiffer, zástupca primára oddelenia všeobecnej chirurgie hovorí, že najviac pacientov prichádza na Štedrý večer so zapichnutými rybacími kosťami v hrdle. Raz sa mu podarilo nechtiac pacientovi nielen vytiahnuť kosť, ale ho aj vyliečiť z angíny.

„Po polhodinovej námahe sme mu vytiahli vyše dvojcentimetrovú kosť zapichnutú v mandliach. Dovtedy, kým k nám prišiel, trpel angínou. Po odchode bol dokonale vyliečený. Mandle sme mu pri vyťahovaní

kosti tak vytískali, že mu vytiekol všetok hnis,“ usmieva sa doktor Schiffer. Zďaleka nie všetky prípady sa však skončili takto úsmevne. Najmä sviatoční lyžiar, ktorí preceňujú svoje sily a podceňujú tatranské svahy, končia neraz so škaredými zlomeninami.

A akú spomienku má na niektoré zo svojich vojenských Vianoc riaditeľ ÚVN generálmajor doc. MUDr. Igor Čombor? „Najviac si spomínam, ako nám na neurológiu tesne pred Štedrým dňom priviezli mamičku troch malých detí s veľkými bolesťami hlavy. Podarilo sa mi u nej expresne diagnostikovať obrovský nezhubný nádor mozgu. Okamžite sme napriek sviatkom všetko pripravili na operáciu. Nádor stále rástol a keby sme ho neodstránili, spôsobil by pacientke trvalé poškodenie mozgu či dokonca smrť. Keď som videl, že táto žena sa už o pár dní hrala so svojimi deťmi, pre mňa ako lekára to bol najveselší Silvester,“ spomína Igor Čombor, ktorý prvého januára oslávi 60. narodeniny.

pd, pv

Foto Peter DOVINA

Obrana súťaž

Protiletadlový raketový systém RBS 70

Protiletadlový raketový systém krátkého dosahu RBS 70 od švédskeho výrobcu Saab Bofors Dynamics je v činnnej službe od roku 1977. Systém RBS 70 možno prevádzkovať samostatne alebo ako protiletadlovú batériu, ktorú tvorí viacero palebných jednotiek s priradeným prehľadovým radarom. Základný systém RBS 70 predstavuje riadená raketová strela v prepravnom a odpaľovacom kontajneri, trojnožka a optický zameriavač. Systém obsluhuje jeden človek a prepravujú ho traja ľudia. Riadenú strelu navádza na cieľ laserový lúč, ktorým sa na jej palubu prenáša potrebná povelová informácia. Na streľbu v noci sa používa termálny zameriavač BORC. Riadená strela systému RBS 70 má dĺžku 132 cm, priemer 10,6 cm a štartovaciu hmotnosť 15 kg. Hmotnosť bojovej časti je 1,1 kg. Hmotnosť riadenej strely spolu s kontajnerom je 26,5 kg. Hmotnosť trojnožky je 25 kg a hmotnosť zameriavacieho systému je 35 kg. Maximálna šikmá diaľka ničeného cieľa je 7 000 m pri jeho najväčšej výške 4 000 m. Podľa výrobcu je možné systém prebiť a opäť vystreliť proti ďalšiemu cieľu za 7 sekúnd. Pravdepodobnosť zničenia cieľa, ktorú udáva výrobca, je viac ako 90 percent.

Text a foto Miroslav GYŮRÖSI

Správne odpovede
z OBRANY č. 23/2004,
ako aj vylúštenie krížovky
a výhercov uverejníme
v nasledujúcom čísle, t. j. 26/2004

Odpoveď spolu so spätočnou adresou pošlite
na korešpondenčnom lístku
najneskôr do 2. 1. 2005 na adresu redakcie:
Redakcia Obrana – Armáda
Vydavateľská a informačná agentúra MO SR
Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava

Otázka č. 1
Koľkí ľudia obsluhujú protiletadlový
raketový systém RBS 70?

Otázka č. 2
Ktoré dve zložky československej armády sa
zúčastnili v roku 1945 na ostravskej operácii?

Otázka č. 3
Kedy oslavujeme Deň ozbrojených síl SR?